

Niższe dochody,
horrendalne podwyżki cen

**MIASTA
GASZĄ ŚWIATŁA**

W NUMERZE

ZE ZWIĄZKU

str. 5 Prezes ZMP apeluje do Premiera o natychmiastowe zaprzestanie bezprawnej ingerencji Ministerstwa Infrastruktury w ustawowy proces weryfikacji i zatwierdzania taryf dla przedsiębiorstw wod-kan, do prezesa UOKiK oraz URE o pilne podjęcie stosownych działań w związku ekstremalnie wysokimi cenami prądu, a do ministra J. Sasina o skuteczniejszy nadzór właścicielski nad państwowymi spółkami.

str. 8 Związek Miast Polskich oraz Instytut Badań Internetu i Mediów Społecznościowych (IBIMS) zorganizowały I Samorządowy Kongres Internetu i Mediów Społecznościowych. Wzięło w nim udział ponad 300 uczestników, wśród nich prezydenci i burmistrzowie, a także urzędnicy odpowiadający za komunikację z mieszkańcami.

KRONIKA KRAJOWA

str. 6 Kilkakrotnie wyższe ceny energii, niekorzystne zmiany podatkowe i realne zmniejszenie wpływów z PIT, rosnące ceny towarów, usług czy paliwa – tak trudnej sytuacji budżetowej w polskich samorządach jeszcze nie było.

ROZWÓJ MAŁYCH I ŚREDNICH MIAST – PROJEKT PREDEFINIOWANY

str. 10 Rewitalizacja, jakość życia, perspektywy na przyszłość. W Pleszewie podczas konferencji „Poza metropolią” dyskutowano na temat życia w małych i średnich miastach. Konferencja zgromadziła przedstawicieli miast z całej Polski.

str. 12 Zmieniamy się! Pleszew jest kompaktowy! Bo mamy tu wszystko, czego potrzebujemy do życia na wyciągnięcie ręki – mówi Arkadiusz Ptak, burmistrz Pleszewa, pierwszego w Polsce miasta 15-minutowego.

MIASTA JUBILEUSZOWE

str. 14 Gdybym chciała zachęcić turystów spoza Śląska, żeby przyjechali do nas, to na pewno opowiedziałabym piękną historię o kulturze, ale również historię o zielonym Zabrze – mówi prezydent miasta, Małgorzata Mańka-Szulik. Zabrze właśnie obchodzi 100. rocznicę nadania praw miejskich.

Na okładce: Odrestaurowana wieża ciśnień w Zabrze, która 28 września br. otrzymała nagrodę I stopnia i tytuł „Budowa Roku 2021” w kategorii „Obiekty przebudowane i rewitalizowane”.

Fot. Archiwum UM

Zarząd ZMP w Hrubieszowie

Niewystarczające nowelizacje i niebezpieczne regulacje

Podczas posiedzenia w formule hybrydowej 23 września br. w Hrubieszowie Zarząd ZMP przyjął m.in. stanowisko w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, kategorycznie odrzucił projekt ustawy - o ochronie ludności i negatywnie zaopiniował projekt o przedłużeniu kadencji organów JST do dnia 30 kwietnia 2024.

Tematami, które wzbudziły jednak największe emocje wśród samorządowców, były kwestie związane z ekstremalnymi podwyżkami cen prądu dla miast, a także z problemami z zatwierdzaniem taryf za wodę i ścieki. Więcej o tym na str. 5.

Niezbędne i pilne zmiany w planowaniu

Zarząd ZMP zaopiniował resortowy projekt ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W pod-

sadnicza zmiana, jaką jest wprowadzenie planu ogólnego w randze prawa miejscowego, to trafne rozwiązanie, aprobowane przez Związek. Czynniki, które będą determinowały jego powstanie, staną się obecne uwarunkowania i kierunki przestrzennego zagospodarowania konkretnej gminy. Wygaszane studium winno też być źródłem danych do modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, który będzie wyrazem polityki przestrzennej gminy w strategii jej rozwoju. Powyższe zmiany staną się kompleksowe wraz z wprowadzeniem obligatoryjnego opracowania strategii rozwoju gminy, co – zdaniem projektodawców – przyczyni się do ograniczenia niekontrolowanego rozlewania się miast. Według przedstawicieli ZMP, można będzie to osiągnąć tylko poprzez wprowadzenie konkretnych narzędzi, zwłaszcza w podatku od nieruchomości gruntowych. Doceniono podjęcie próby uporządkowania procesu wydawania decyzji o warunkach zabu-

Witając przybyłych do Hrubieszowa członków Zarządu ZMP, pani burmistrz Marta Majewska mówiła, że jedną z najlepszych decyzji w 2019 roku było przystąpienie do ZMP, ponieważ w trudnych kryzysowych czasach Związek zaoferował cenne wsparcie.

Fot. Arch. UM w Hrubieszowie

jętym **stanowisku** Związek docenił właściwy kierunek zmian, ale wskazał równocześnie, że regulacja zawiera zapisy, które wymagają pilnej zmiany, bądź to w formie uzupełnienia, bądź też nowego brzmienia przepisów. Bez nich bowiem obecna nowelizacja nie spełni oczekiwań gmin, ani nie stanie się postulowaną zmianą systemową. Członkowie Zarządu podkreślili, że za-

dowy, jednak w opinii samorządowców z miast proponowane zmiany są niewystarczające.

W propozycji resortowej brakuje m.in.: korzystnych zmian dotyczących opłaty planistycznej, silniejszego uspołecznienia procesu tworzenia planów przestrzennych, przesunięcia czasu konsultacji na wcześniejszy etap procesu planowania przestrzenne-

go, wprowadzenia narzędzia dla gminy do stymulowania zgodnych z planem zmian w zagospodarowaniu przestrzeni – powiązania podatku od nieruchomości gruntowej z jej przeznaczeniem w akcie prawa miejscowego (planie miejscowym, a jeśli go nie ma - ogólnym). Więcej o postulatach ZMP w **stanowisku**.

Niebezpieczna ochrona ludności

Zarząd kategorycznie odrzucił projekt ustawy o ochronie ludności oraz stanie klęski żywiołowej, przygotowany przez MSWiA, m.in. dlatego, że jest niespójny, zawiera nieprecyzyjne i niedookreślone pojęcia, wprowadza chaos kompetencyjny i, co najważniejsze, budzi zastrzeżenia natury konstytucyjnej. Proponowane rozwiązania (zwłaszcza w art. 27 projektu) wprowadzają nowe stany nadzwyczajne, takie jak pogotowia i zagrożenia, które nie mają swojego źródła w Konstytucji i stanowią de facto próbę zmiany ustroju RP bez zmiany ustawy zasadniczej. Natomiast jednym z licznych przykładów niespójności jest stosowanie różnych pojęć dla obrony cywilnej – „formacja obrony cywilnej”, „podmioty ochrony ludności”, „formacja ochrony ludności”.

Zdecydowany sprzeciw wzbudziło to, że projekt ten kasuje osobną ustawę o klęskach żywiołowych i tym samym np. likwiduje możliwość dochodzenia roszczeń przez obywateli, zastępując ją „objęciem pomocą przez państwo”, co nie stanowi zdaniem reprezentantów miast odpowiedniej gwarancji (Fundusz Celowy Ochrony Ludności poza budżetem państwa, którego dysponentem ma być minister spraw wewnętrznych i administracji). ZMP wnosi o wykreślenie rozdziału Stan klęski żywiołowej i utrzymanie w mocy obecnie obowiązującej ustawy.

Samorządowcy z miast zwracali uwagę na niebezpieczne przepisy, które umożliwiają zastąpienie burmistrzów i prezydentów komisarzami za niewłaściwe wykonanie obowiązków. W projekcie ustawy czytamy bowiem o możliwości wydawania poleceń w stanie klęski żywiołowej czy nowych stanach nadzwyczajnych przez Prezesa Rady Ministrów, ministra oraz wojewodę ze skutkiem wiążącym ustnie, pisemnie w formie adnotacji, telefonicznie oraz za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Specyfika zdarzeń kryzysowych wskazuje dużą dynamikę działań, co może powodować, że takie polecenia mogą być w krótkim czasie nieaktualne lub niecelowe, a udowodnienie faktu wydania polecenia lub odtworzenie dokładnej jego treści i sensu, może stać się niemożliwe i prowadzić do daleko idących i częstych nieporozumień pomiędzy uczestnikami

sytuacji kryzysowej. Nie bez powodu podmioty ratownicze prowadzą dzienniki, raporty zdarzeń w których utrwalają treści korespondencji radiowej czy telefonicznej z zachowaniem dokładnej chronologii. W tych warunkach, za niewykonanie lub niewłaściwą realizację polecenia grozi szereg konsekwencji, wraz z przejściem zadań organów samorządu przez wojewodę na koszt danej jednostki samorządowej. Zgodnie z art. 171 ust. 1 Konstytucji działalność samorządu terytorialnego podlega nadzorowi wyłącznie z punktu widzenia legalności, z kolei art. 165 ust. 2 ustawy zasadniczej zapewnia samodzielność JST. Projekt ustawy w sposób ewidentny stoi zatem w sprzeczności z tymi przepisami Konstytucji, wprowadza bowiem faktyczny nadzór rządowy nad działalnością samorządu terytorialnego.

Przeciwko łamaniu zasad

Negatywną opinię Zarządu ZMP otrzymał również projekt ustawy o przedłużeniu kadencji organów JST do dnia 30 kwietnia 2024 r. oraz o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy (PiS). Propozycja Prawa i Sprawiedliwości przedłużenie kadencji organów samorządowych łamie zasadę kadencyjności, o której mówi **Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 26 maja 1998**, sygn. K 17/98. Trybunał wskazuje zwłaszcza, że niezgodne z tą zasadą jest wydłużanie kadencji w trakcie jej trwania.

Członkowie Zarządu zauważyli, że PiS przesuwając wybory z jesieni 2023 na wiosnę (kwiecień) 2024 r., likwidując rzekomy konflikt w 2023 roku, stwarza dokładnie taki sam konflikt w 2024 roku, tym razem z wyborami do Parlamentu Europejskiego, które odbywają się zwykle w drugiej połowie maja. W efekcie zamiast jednorazowego, rzekomego konfliktu w roku 2023 (następny z powodu różnicy długości kadencji zdarzy się za 20 lat), będzie już na stałe kolizja co 5 lat (bo kadencje JST i Parlamentu Europejskiego są równe – trwają 5 lat). Mając rok czasu można przygotować takie zasady rozliczania kampanii, które jasno oddzieli wydatki na obie kampanie (kandydaci, listy, plakaty, ulotki, audycje wyborcze będą ROŻNE w obu kampaniach). PKW można opublikować stosowne wytyczne, a nawet zmienić odpowiednio przepisy prawa. **Więcej**

Projekty z uwagami miast

Pozytywnie zaopiniowano następujące projekty ustaw o zmianie ustawy – **Prawo o ruchu drogowym (KPRM)** i **senackiej ustawy o wysokości części oświatowej subwencji ogólnej dla JST na rok 2022** (dodatkowy postulat ZMP: w przepisach

ustawy o dochodach JST dodać przepis mówiący, że subwencja oświatowa powinna być na stałe powiązana z PKB, min. 3% – n-2), oraz rozporządzeń: **MRiT ws. wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2021, MKiŚ ws. wyboru metody oraz sposobu obliczania rocznego poziomu zużycia sprzętu elektrycznego i elektro-nicznego, MFiPR ws. udzielenia pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programu Interreg na lata 2021-2027** (wyjście naprzeciw przedsiębiorcom), **a także uchwały Rady Ministrów w sprawie koordynacji działań na rzecz nadania wybranemu miastu Rzeczypospolitej Polskiej tytułu „Europejska Stolica Kultury” w 2029 r.**

Prezydenci i burmistrzowie zdecydowali o przekazaniu uwag miast autorom następujących projektów ustaw: **o zmianie ustawy o systemie oświaty** (zamiast organizacji społecznych, jak wnosi Polska 2050, propozycja powołania niezależnego ciała, które ma podejmować decyzje o dopuszczaniu podręczników), **o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (dookreślenie procedury niebieskiej karty, np. zdefiniowanie pojęcia „zagrożenie przemocą domową”), **o Centralnym Rejestrze Wyborców** (termin zmiany przez wyborcę miejsca głosowania jednorazowo do 2 dnia przed dniem wyborów, należy wydłużyć do 5 dni roboczych; możliwość pozyskania nowych środków na infrastrukturę wyborczą), oraz **rozporządzenia MKiŚ ws. sposobu obliczania poziomu składowania**.

Mieszkania bardziej dostępne

Zarząd ZMP przyjął wniosek Komisji Gospodarki Mieszkaniowej Związku w sprawie **zmiany kryteriów dochodowych do otrzymania mieszkania z zasobów spółek społecznych inicjatyw mieszkaniowych (SIM)**, tj. zmianę ustawy z dnia 26 października 1995 r. o społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa (zmiana art. 30 ust. 1 pkt 2 i 2a) oraz ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych w (art. 7a ust. 1 pkt 2). Pozytywna rekomendacja jest podyktowana większym zainteresowaniem osób średnio zarabiających wynajmem lokali mieszkalnych z zasobów społecznych inicjatyw mieszkaniowych, wzrostem stóp procentowych, najniższego wynagrodzenia, inflacji oraz zmniejszającą się liczbą osób posiadających zdolność kredytową na zakup własnego mieszkania. Zmiana kryterium dochodowego w znacznym stopniu poprawi dostępność mieszkań na wynajem dla tych osób.

Więcej w stanowisku

Joanna Proniewicz

Z Komisji Wspólnej...

Będzie spotkanie o energetyce

O dodatkowym posiedzeniu Komisji, które będzie dotyczyło wzrostu cen energii, a także ponownie o taryfach za wodę i ścieki rozmawiała Komisja Wspólna 29 września br. W uroczystej części posiedzenia już po raz 19. wręczono nagrody za najlepsze rozprawy doktorskie i prace magisterskie o samorządzie terytorialnym.

Kwestiom związanym z energetyką poświęcone będzie specjalne, dodatkowe posiedzenie Komisji Wspólnej, które odbędzie się na początku października z udziałem właściwych ministrów.

- *Dziś odbywa się otwarcie gazociągu Baltic Pipe, więc ministrowie odpowiedzialni za kwestie energetyczne nie mogą uczestniczyć w naszych rozmowach* – wyjaśniał przełożenie dyskusji na ten najbardziej palący temat wiceminister Paweł Szefernak, współprzewodniczący Komisji Wspólnej ze strony rządowej.

Z kolei samorządowcy zapowiedzieli, że chcą rozmawiać nie tylko o rekompensatach związanych ze wzrostem cen energii elektrycznej, ale także o przetargach na zakup tej energii. Niektóre JST są bowiem w trakcie przetargów, a inne już podpisały umowy opiewające na dużo wyższe kwoty niż do tej pory. One również winny być objęte ewentualnym wsparciem.

Ciąg dalszy dyskusji na temat stawek za wodę i ścieki

Nadal brak przełomu w relacjach z Wodami Polskimi. Po długiej dyskusji, w której uczestniczył wiceprezes Wód Polskich, Paweł Rusiecki ustalono, że w najbliższym czasie odbędzie się kolejne spotkanie, poświęcone tylko temu problemowi.

- *Ten nasz dzisiejszy wniosek o rozmowy jest swego rodzaju głosem rozpaczy – co jeszcze możemy zrobić jako samorządy, żeby nasi mieszkańcy mieli pełne bezpieczeństwo w zakresie dostarczania wody i zagospodarowania ścieków. Sytuacja nabrzmiewa. Udowadnianie, że składamy złe wnioski czy że mamy pieniądze na dopłaty do wody nie jest rozwiązaniem* – mówił Marek Wójcik, sekretarz strony samorządowej. I apelował o partnerskie traktowanie przedstawicieli samorządu.

- *Ze smutkiem musimy stwierdzić, że mamy z jednej*

strony podwyżki energii, cen paliw, wzrost płacy minimalnej, a z drugiej - stoimy w miejscu ze sprawą podwyżek cen wody. Przecież nikt z nas nie jest kamikadze, aby podnosić ceny wody, by wypłacać sobie dywidendy – podsumował dyskusję Jacek Karnowski, prezydent Sopotu.

Art. 24 j wąsko rozumiany

Wiceprezes Wód Polskich przekonywał bowiem, że regulator działa zgodnie z przepisami prawa, co więcej - przywołał wskaźnik, jakim jest liczba spraw, które Wody Polskie wygrały w sądzie. Dotyczy to zwłaszcza podnoszenia taryf w trybie art. 24 j ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, który mówi, że „w uzasadnionych przypadkach, jeżeli wynika to z udokumentowanych zmian warunków ekonomicznych oraz wielkości usług i warunków ich świadczenia” można złożyć wniosek o skrócenie okresu obowiązywania taryfy. Samorządy składają wnioski o zmianę taryfy powołując się na ten przepis, ale Wody Polskie je odrzucają.

Na 397 złożonych przez JST wniosków o skrócenie i zmianę taryf, regulator pozytywnie rozpatrzył zaledwie 23 (w tym 10

Samorządowcy w Komisji Wspólnej chcą rozmawiać o rekompensatach związanych ze wzrostem cen energii elektrycznej oraz o przetargach na zakup tej energii.

Fot. H. Hendrysiak

zdecydowało się dopłacać). Główną przyczyną odrzucania wniosków są „błędnie przedstawione czynniki wzrostowe”. Według obliczeń Wód Polskich wzrost kosztów energii dla wszystkich około 2,6 tysięcy spółek wodno-kanalizacyjnych wyniósł 1,5 mld zł (ten wzrost cen jest akceptowany w trybie art. 24 j). O podobną kwotę wzrosły podatki i opłaty dzierżawne. Tymczasem branża wod-kan obliczyła skalę podwyżek na 9-12 mld. Zdaniem Wód Polskich taki wzrost nie ma uzasadnienia.

Taryfy na wodę i ścieki są ustalane raz na 3 lata. Trudno przewidzieć, co się w tym czasie wydarzy. Czy można było przewidzieć pandemię COVID-19 lub wojnę w Ukrainie? To one spowodowały choćby „putinflację”, o której często mówi premier Morawiecki. Ceny energii poszybowały w górę o 300-700%. Trudno o bardziej oczywisty argument

za wprowadzeniem zmian taryf w trybie art. 24 j - przekonywali samorządowcy. I dawali, że przecież burmistrzowie i prezydenci nie działają przeciw swoim mieszkańcom, nie chcą na nich zarabiać. Muszą jednak podnosić stawki za wodę i ścieki wraz ze wzrostem innych kosztów.

Wszystko drożeje, ale nie woda i ścieki

Prezydent Lublina, Krzysztof Żuk apelował, aby Wody Polskie pokazały rzetelny obraz sytuacji samorządowych spółek wodno-kanalizacyjnych - oprócz wypłaty dywidend winny wykazać też aporty wniesione przez gminy, choćby w postaci inwestycji.

Nagrody w konkursie im. prof. Michała Kuleszy

Już po raz 19. zostały przyznane nagrody za najlepsze rozprawy doktorskie i prace magisterskie poświęcone tematyce samorządu terytorialnego oraz zagadnień decentralizacji w Konkursie im. Prof. Michała Kuleszy. Konkurs organizuje Redakcja miesięcznika „Samorząd Terytorialny” i jego wydawca – Wolters Kluwer Polska, a patronami instytucjonalnymi są ogólnopolskie organizacje samorządowe, w tym Związek Miast Polskich.

Oceniane prace pochodziły z sześciu różnych uniwersytetów z całej Polski oraz dwóch niepublicznych szkół wyższych. Jak co roku - zgodnie z interdyscyplinarnym profilem pisma „Samorząd Terytorialny” – nadesłane prace odnosiły się do różnych dyscyplin naukowych.

Wśród nadesłanych ośmiu prac doktorskich znalazły się dysertacje poświęcone m.in. zarządzaniu dziedzictwem kulturowym społeczności lokalnej, prawnofinansowym aspektem niewypłacalności jednostek samorządu terytorialnego, wykorzystaniu chmur obliczeniowych w realizacji zadań organów samorządu gminnego czy koncepcji menedżerskiego zarządzania jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej. Nagrodę otrzymał Jarosław Kłás, za rozprawę „Zarządzanie dziedzictwem kulturowym społeczności lokalnej – przypadek Nowej Huty”.

Jak podkreśliła komisja konkursowa, w tym roku wyjątkowo wysoki był poziom zgłoszonych do konkursu czterech prac magisterskich. Nagrodę otrzymał Aleksander Kwaśniak, za pracę „Mankamenty regulacji z zakresu dostępu do informacji publicznej. Uwagi de lege lata i postulaty de lege ferenda”, promotor – dr hab. Magdalena Gurdek (Wyższa Szkoła Humanitas, Prawo)

Pełna lista laureatów konkursu [tutaj](#) hh

Wysokie ceny prądu i niezatwierdzone taryfy

Prezes ZMP interweniuje

Zygmunt Frankiewicz apeluje do Premiera o natychmiastowe zaprzestanie bezprawnej ingerencji Ministerstwa Infrastruktury w ustawowy proces weryfikacji i zatwierdzania taryf dla przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych, do prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta oraz Urzędu Regulacji Energetyki o pilne podjęcie stosownych działań w związku ekstremalnie wysokimi cenami prądu, a także do ministra Jacka Sasina o skuteczniejszy nadzór właścicielski nad państwowymi spółkami.

W związku z aktualną sytuacją gospodarczą, przede wszystkim poziomem inflacji, presją płacową załóg oraz ogromnymi (nawet dziesięciokrotnymi) wzrostami kosztów energii elektrycznej, przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne w całej Polsce składają do organów regulacyjnych wnioski o ustalenie nowych taryf, uwzględniających zmianę warunków ekonomicznych funkcjonowania. Wniosków takich zostało złożonych już ponad 400.

Przeciwko rozpowszechnianiu nieprawdziwych informacji

W piśmie do Premiera z 20 września Zygmunt Frankiewicz zaapelował o natychmiastowe zaprzestanie bezprawnej ingerencji Ministerstwa Infrastruktury (MI) w ustawowy proces weryfikacji i zatwierdzania taryf dla przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych oraz rozpowszechniania przez członków rządu nieprawdziwych informacji o finansach JST. Przypomniał też, że Związek przesłał już wcześniej swoje [stanowisko w sprawie sytuacji sektora wodociągowo-kanalizacyjnego](#) ministrowi Markowi Gróbarczykowi, sekretarzowi stanu w MI oraz PPW Wody Polskie.

Prezes ZMP odniósł się do wypowiedzi z konferencji prasowej 12 września M. Gróbarczyka oraz zastępcy prezesa Wód Polskich - Pawła Rusieckiego, którzy wielokrotnie podkreślali, że zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy i to właśnie te jednostki winny przejąć na siebie ciężar dofi-

nansowania przedsiębiorstw. Źródłem środków na ten cel miałyby być środki otrzymane na podstawie procedowanej właśnie ustawy nowelizującej ustawę o dochodach JST.

Szef ZMP podnosił, że propozycja ministrów jest sprzeczna z prawem, bowiem ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków wyraźnie nakazuje pokrycie wszelkich kosztów działalności przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych z przychodów pochodzących od odbiorców usług. „Możliwość ewentualnego uchwalenia przez radę gminy dopłat do cen i stawek opłat dotyczy natomiast wyłączonej należności wynikających z zatwierdzonej taryfy, zatem zablokowanie przez Wody Polskie procesu zatwierdzania podwyższonych taryf blokuje również możliwość udzielenia przez gminy wsparcia swoim mieszkańcom.” – napisał prezes ZMP.

W piśmie zaznaczył ponadto, że kwota 13,7 mld zł nie stanowi żadnego dodatkowego wsparcia finansów JST, a tylko przesunięcie o kilka miesięcy przekazania kwot, które byłyby należne jednostkom w roku 2023 w likwidowanej równocześnie subwencji rozwojowej, mającej częściowo rekompensować ubytki w dochodach gmin z podatku PIT. Z. Frankiewicz zaproponował wypracowanie realnego mechanizmu wsparcia sektora wodociągowo-kanalizacyjnego, jako kluczowego sektora z punktu widzenia zaspokojenia elementarnych potrzeb obywateli. Więcej – [TUTAJ](#).

Ostro o podwyżkach prądu

Tematami, które wzbudziły największe emocje wśród samorządowców m.in. na obradach Zarządu ZMP w Hrubieszowie, były kwestie związane z ekstremalnymi podwyżkami cen prądu dla miast. Dyktowany miastom, zwykle przez jednego tylko oferenta, skok cenowy, sięga 800-900%. Przedstawiciele miast wskazywali, że państwowe spółki energetyczne podyktowały ceny, które nie mają nic wspólnego z faktycznym wzrostem kosztów wytwarzania energii. Padły ostre słowa o nadużywaniu pozycji monopolistycznej tych przedsiębiorstw i okradaniu wspólnot lokalnych. Samorządowcy mają wielkie trudności w planowaniu kolejnych oszczędności i stają już pod ścianą. Zarząd wystąpił do prezesów UOKiK oraz URE o pilne podjęcie stosownych działań, a także do ministra Jacka Sasina o skuteczniejszy nadzór właścicielski nad państwowymi spółkami. „W przekonaniu miast, aktualna sytuacja jest wyjęta spod kontroli instytucji, które powinny

nadzorować rynek energetyczny w Polsce (...). Są istotne przesłanki by podejrzewać, że proponowane nam w formie dyktatu wysokie ceny energii elektrycznej nie spełniają kryteriów ustalonych w Prawie energetycznym i aktach wykonawczych dla uznania kosztów kształtujących ceny energii za uzasadnione. Zdumienie budzi również skala zróżnicowania cen dyktowanych różnym odbiorcom sektora komunalnego. Co istotne, brak jest dostępnych danych o prawdziwej sytuacji finansowej spółek dystrybuujących energię elektryczną. Jednak opisana sytuacja każe przypuszczać, że na wielkie marże spółek Skarbu Państwa składają się w dużej mierze społeczności lokalne.” – napisał do prezesa UOKiK prezes Związku (pisma dostępne są [TU-TAJ](#)). Związek wesprze też informacyjnie działania protestacyjne, planowane na 7 października przez Ruch Samorządowy „Tak! dla Polski”.

Rządowe zapowiedzi

Wkrótce po posiedzeniu Zarządu resort aktywów państwowych opublikował w mediach społecznościowych pismo wicepremiera J. Sasina do premiera z zapowiedzią ustawowej regulacji ceny energii elektrycznej dla samorządów i podmiotów wrażliwych. Wynika z niego zamiar ustalenia ceny maksymalnej oraz wprowadzenia podatku od nadzwyczajnych zysków spółek (w tym energetycznych), co ma z jednej strony utemperować ich monopolistyczne zapędy, a z drugiej dać budżetowi dodatkowe środki na osłonę odbiorców. W piśmie do wicepremiera prezes ZMP stwierdził, że: *nadmiernie wysokie, według nas spekulacyjne ceny, dyktowane nam dotąd przez spółki Skarbu Państwa powodują, że już dziś odnotowujemy przykłady wymuszonych oszczędności: gaszenie oświetlenia ulic czy ograniczanie funkcjonowania innej infrastruktury użyteczności publicznej, która bezpośrednio wpływa na jakość życia, ale przede wszystkim na zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców.*

Szef ZMP zaznaczył, że propozycja rządowa to krok w dobrym kierunku. Jednocześnie zawnioskował, aby przygotowywana regulacja ustawowa zapewniała możliwość korekty umów zawartych już przez samorządy na podstawie oferty zawierającej wyższą cenę od ustalonej ceny maksymalnej.

(jp)

Niższe dochody, horrendalne podwyżki cen

Miasta gaszą światła

Kilkakrotnie wyższe ceny energii, niekorzystne zmiany podatkowe i realne zmniejszenie wpływów z PIT, rosnące ceny towarów, usług czy paliwa – tak trudnej sytuacji budżetowej w polskich samorządach jeszcze nie było. Mimo, że od lat miasta oszczędzają i ograniczają wydatki, teraz oszczędności będą być może musiały już dotknąć usług świadczonych dla mieszkańców.

Na obecne problemy budżetowe ogromny wpływ mają zmiany, które wprowadzono w ramach rządowego programu „Polski Ład”. To głównie ograniczenie wpływów do budżetów samorządów z tytułu podatku dochodowego. Niestety postulaty naszego środowiska oraz inicjatywy senackie mające na celu zahamowanie tych niekorzystnych zmian regularnie przepadają w sejmie, a propaganda rządowa, wsparta „kreatywną statystyką” MF, twierdzi, że sytuacja miast jest dobra. Biuro Związku Miast Polskich prowadzi stały monitoring zmian w finansach miast, opierając się na udostępnianej przez resort finansów bazie danych, która agreguje dane ze sprawozdań JST z wykonania budżetów. Jednocześnie, wychodząc z danych opublikowanych przez MF w dołączanych do projektów ustaw zmieniających podatek PIT dokumentach pn. „Ocena skutków regulacji” (OSR), ZMP systematycznie nalicza, poczynając od r. 2019, skumulowane ubytki dochodów JST z udziału w PIT, będące wynikiem kolejnych zmian prawnych.

19 września br. Biuro ZMP przekazało wszystkim miastom członkowskim Związku wyliczenia dotyczące ubytków w dochodach z PIT za lata 2019-2023 oraz sumę otrzymanych przez każde miasto rekompensat.

Łącznie miasta członkowskie Związku utracą z PIT-u do końca roku 2023 kwotę 27 730 686 593 zł, z czego miasta na prawach powiatu – 20 986 677 833, gminy miejskie – 4 087 188 210 zł, a gminy miejsko-wiejskie – 2 656 820 550 zł.

Pełne zestawienie danych dla wszystkich miast ZMP **TUTAJ**

Samorządy w całym kraju coraz mocniej dotyka fala podwyżek, a najmocniej w gminne budżety uderzają najważniejsze, podstawowe wydatki, takie jak energia elektryczna, paliwa czy koszty usług i wynagrodzeń. Aby utrzymać podstawowe usługi publiczne i pokryć najpotrzeb-

niejsze koszty, konieczne są cięcia. Wiele miast już dziś zapowiada działania, które będą zmuszone podjąć, aby przetrwać w obliczu rosnących w zastraszającym tempie wydatków.

Bez świątecznego jarmarku i miejskiego Sylwestra

Silny cios dla budżetu Gdyni przyniósł otwarcie ofert na dostawę energii elektrycznej w 2023 roku – wpłynęła tylko jedna oferta, która przekraczała najśmielsze szacunki miasta i partnerów zrzeszonych w grupie zakupowej NORDA. Prąd, nawet bez uwzględnienia oświetlenia ulicznego, ma być około pięciokrotnie droższy.

- Ceny energii elektrycznej, które zobaczyliśmy wczoraj przelały czarę goryczy. Nie mogło nawet wspólne działanie w ramach dużej grupy zakupowej. Na dodatek to nie jedyne rosnące wydatki. Rosną koszty wynagrodzeń, ceny usług, produktów, paliw, nie wspominając nawet o zmianach podatkowych, które już od dłuższego czasu rujnują budżety polskich samorządów. Drastyczne podwyżki wymuszają na nas cięcia kosztów i dlatego jesteśmy zmuszeni szukać

z organizacji świątecznego jarmarku i miejskiego sylwestra to kropla w morzu potrzeb, ale niestety, patrząc na sytuację gospodarczo-ekonomiczną w kraju, jest to nieuniknione – wyjaśnia Michał Guć, wiceprezydent Gdyni ds. innowacji.

Utrata przychodów potęguje problemy. Wyliczenia wskazują, że w przypadku miasta Gdyni w 2022 roku, biorąc pod uwagę dynamikę wzrostu wynagrodzeń co najmniej taką, jak w roku 2021, do miejskiej kasy z tytułu udziału w PIT powinno wpłynąć nie mniej niż 620 milionów złotych. Ile wpłynęło? Zaledwie 467 milionów złotych, a przyznana przez rząd rekompensata (68 milionów złotych) nie pokryła nawet połowy tej różnicy.

Jeszcze gorzej może być w przyszłym roku budżetowym – gdy wpływy podatkowe dla Gdyni mogłyby sięgnąć potencjalnie nawet 711 milionów złotych, najprawdopodobniej Ministerstwo Finansów (według wstępnych informacji) przekaze jedynie 452 miliony złotych. Różnica wyniesie zatem około 259 milionów złotych.

Więcej

Ciemno, coraz ciemniej...

Także Zarząd Dróg i Komunikacji w Tarnowie zapoznał się z ofertami, które wpłynęły w ramach przetargu na dostawę energii elektrycznej dla miasta. Pojawiła się tylko

Wiele miast planuje wyłączenia ulicznych lamp i oświetlenia przestrzeni publicznych.

Fot. www.tarnow.pl

optymalnych rozwiązań. Zdecydowaliśmy o oszczędnościach w pierwszej kolejności skupiających się na wydatkach, które nie wpłyną bezpośrednio na poziom usług publicznych i nie utrudnią mieszkańcom załatwienia najważniejszych spraw. Kwota, którą zaoszczędzimy przez rezygnację

jedna oferta na energię dla oświetlenia ulicznego, pięciokrotnie przekraczająca cenowo dzisiejsze stawki. Obecnie jest to kwota ok. 4 mln zł, oferta PGE opiewała na 20 mln 237 tys. zł. Jednocześnie nie wpłynęła żadna oferta na zasilanie energią elektryczną wszystkich miejskich instytucji.

Przetarg został unieważniony, będzie rozpisany nowy. Miasto intensyfikuje oszczędzanie energii, m.in. planowane jest częściowe wyłączanie ulicznego oświetlenia i inne działania.

Już wyłączana jest iluminacja wszystkich obiektów w mieście i nocne oświetlenie parków, a Zarząd Dróg i Komunikacji opracowuje plan częściowych wyłączeń ulicznych latarni, których w Tarnowie jest około 9 tysięcy. Jest to dość skomplikowana logistycznie operacja, bowiem latarnie można wyłączać określonymi partiami i obszarowo, nie da się np. wyłączyć co drugiej lub co trzeciej. Tego problemu nie ma w przypadku lamp należących do miasta (ok. 2700 sztuk), które można w dowolny sposób wyłączać zdalnie.

To oczywiście nie koniec działań oszczędnościowych. Na polecenie prezydenta energetyk miejski opracował rozporządzenie w formie zestawu kompleksowych zaleceń dla szefów wszystkich miejskich instytucji – te działania powinny znacząco zmniejszyć opłaty za nośniki energii. To m.in. ścisłe kontrolowanie poziomu oświetlenia pomieszczeń korytarzy i innych części wspólnych, wyłączenie nocnego oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego, obniżenie temperatury w pomieszczeniach do 18-19 stopni, obniżenie temperatury wody w kranach itp. Do minimum i centrum miasta ograniczone zostaną wszelkie świąteczne dekoracje świetlne.

– Stoimy przed bardzo poważnym wyzwaniem, biorąc pod uwagę fakt, że koszty nośników energii drożej pięć-sześciokrotnie, a wpływy do budżetu miasta maleją. Przypomnę tylko, że według danych Związku Miast Polskich z 19 września, wskutek polityki podatkowej rządu wpływy z podatku PIT do budżetu Tarnowa zmniejszają się w latach 2019-2023 o ponad 115 milionów złotych – mówi prezydent Tarnowa Roman Ciepiela.

Więcej

Plan stolicy na kryzys energetyczny

Co najmniej 500 mln zł – to kwota, o jaką wzrosną koszty energii warszawskich jednostek miejskich. A może być jeszcze wyższa po rozstrzygnięciu wszystkich trwających przetargów.

Koszty zakupu energii dla stolicy byłyby jeszcze wyższe, gdyby nie wcześniejsze działania miasta. Z powodu docierających sygnałów o możliwych wzrostach cen Warszawska Grupa Zakupowa, która skupia ponad 800 miejskich jednostek, przeprowadziła przetarg na zakup energii jeszcze przed wakacjami. Koszty wzrosły o 280 proc., jednak to wciąż o wiele lepszy wynik niż notują inne polskie miasta, które

postępowania przetargowe organizowały w ostatnim czasie.

Miasto od kilku lat instaluje panele fotowoltaiczne na dachach miejskich budynków. W ciągu najbliższych trzech lat instalacje pojawią się w kolejnych 200 lokalizacjach, co pozwoli na konkretne oszczędności finansowe. Fotowoltaikę zamontowano również w części stołecznych autobusów, co pomaga zmniejszyć zużycie energii do zasilania biletomatów czy klimatyzacji.

Stolica oszczędza nie tylko pieniądze, ale również energię. Pod koniec 2021 r. rozpoczęto wymianę opraw oświetleniowych na energooszczędne LED-y na latarniach przy drogach krajowych, wojewódzkich i powiatowych, które nie zostały jeszcze zmodernizowane. W sumie wymienionych zostanie ponad 38 tys. lamp, co pozwoli zaoszczędzić miastu 45 proc. energii zużywanej na cele oświetleniowe. Energooszczędny jest także stołeczny tabor. Nowe warszawskie tramwaje zużywają o 30 proc. mniej energii niż dotychczasowe niskopodłogowe składy, podobne wyniki notują też nowoczesne pociągi metra. Od 2020 r. trwa rozbudowa Zakładu Unieszkodliwiania Stałych Odpadów Komunalnych na Targówku. Nowa instalacja pozwoli zapewnić nawet 25 proc. energii potrzebnej jednostkom miejskim.

Warszawa od kilku lat zmierza w kierunku nowej polityki energetycznej, a teraz dodatkowo przyspiesza. Miasto właśnie przyjęło do realizacji zintegrowany plan długoterminowych działań na rzecz pokrycia potrzeb energetycznych. Wskazane propozycje pozwolą lepiej chronić mieszkańców w czasach kryzysu energetycznego.

Jaki jest plan oszczędnościowy Warszawy na teraz? Zamyka się w 10 punktach. To m.in. wyłączenie oświetlenia zewnętrznego budynków jednostek Urzędu m.st. Warszawy i urzędów dzielnicowych, weekendowe ograniczenie zużycia energii w budynkach administracyjnych oraz ciepła do niezbędnego minimum, wyłączenie ogrzewania budynków administracyjnych, dopiero gdy temperatura na zewnątrz spadnie poniżej 12 stopni Celjusza czy ograniczenie optymalnej temperatury budynków administracyjnych do 19 stopni. Planowane też jest zobowiązanie administratorów budynków do kontroli zużycia energii po godzinach pracy urzędu, wyłączenie wszystkich zbędnych odbiorników energii w budynkach administracyjnych (np. wewnętrznych ekranów informacyjnych, wewnętrznych podświetleń w budynkach itd.), a także ograniczenie liczby urządzeń AGD w bu-

dynkach administracyjnych (np. czajniki elektryczne czy ekspresy do kawy dla pracowników dostępne tylko w pomieszczeniach socjalnych).

Dodatkowo ratusz zapowiada wyłączenie podświetlenia mostów (bez wpływu na oświetlenie jezdni) oraz skrócenie czasu działania latarni ulicznych o 30 minut.

Więcej

Wrocław planuje wielkie oszczędzanie energii

339 mln złotych – o tyle więcej Wrocław miałby zapłacić w przyszłym roku za energię elektryczną na oświetlenie miasta, zasilanie tramwajów oraz szkół, przedszkoli czy instytucji kultury. Zaproponowana oferta jest wyższa o ponad 500 procent w stosunku do tegorocznych cen. Dlatego prezydent Wrocławia podjął decyzję o unieważnieniu przetargu.

Miasto kupuje prąd we wspólnym przetargu dla grupy zakupowej liczącej około 270 jednostek. Należą do niej m.in. MPK, szkoły, instytucje kultury oraz Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta, odpowiedzialny za oświetlenie wrocławskich ulic.

W przetargu na przyszły rok wpłynęła tylko jedna oferta – od PGE Obrót S.A. – na kwotę 405 mln złotych. To o 339 mln złotych więcej niż w roku bieżącym. Obecnie koszt ten wynosi 66 mln złotych.

- Polska jest w absolutnym kryzysie, pierwszy raz sytuacja jest tak poważna, że zagraża dostarczaniu podstawowych usług dla mieszkańców. Dotyczy to nie tylko Wrocławia, ale też innych polskich miast. Podobna sytuacja jest również w Poznaniu, Łodzi, Bydgoszczy, Elblągu, Warszawie, Lublinie, a w Radomiu przewidywany wzrost cen prądu to aż 900 proc. Codziennie docierają do nas informacje o kolejnych, niczym nieuzasadnionych podwyżkach. Dlatego zdecydowanie domagamy się stworzenia przez rząd rozwiązań osłonowych. Tym bardziej, że energię dostarczają nam nie prywatne firmy, a spółki należące do skarbu państwa – mówi Jacek Sutryk, prezydent Wrocławia

Za kwotę 339 milionów złotych, którą Wrocław musiałby dopłacić za energię w przyszłym roku można by wybudować m.in. dwie strategiczne inwestycje komunikacyjne: Aleję Wielkiej Wyspy i obwodnicę Leśniczy.

Więcej

(epe)

Na podstawie stron internetowych miast

I Samorządowy Kongres Internetu i Mediów Społecznościowych Local-SoMe'22 w Tychach (1)

Jak promować miasta?

I SAMORZĄDOWY KONGRES
INTERNETU I MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH
LOCAL-SOME'22

O Kongres, który odbył się 19 i 20 września w Mediatece w Tychach, był współorganizowany przez Związek Miast Polskich oraz Instytut Badań Internetu i Mediów Społecznościowych (IBIMS). Wzięło w nim udział ponad 300 uczestników, wśród nich prezydenci i burmistrzowie, a także pracownicy urzędów samorządowych odpowiadający za komunikację z mieszkańcami.

Cieszę się, że to właśnie w Tychach dowiemy się prawdy o naszych mieszkańcach – mówił Maciej Gramatyka, wiceprezydent Tychów, witając uczestników Kongresu.

Instrukcja obsługi dla samorządów

Kongres Local-SoMe'22 to dwa dni spotkań i wymiany poglądów specjalistów zajmujących się marketingiem, komunikacją

dziania miastem, komunikacji i dialogowi z mieszkańcami oraz promocji lokalnych wydarzeń i inwestycji. Podczas dwóch intensywnych dni wypełnionych prelekcjami, panelami dyskusyjnymi i warsztatami eksperci i praktycy z miast zaprezentowali najnowsze trendy w lokalnej komunikacji, sekrety efektywnego dotarcia do mieszkańców i najlepsze praktyki rozwiązywania sytuacji kryzysowych w social media. Dzień pierwszy był poświęcony inspiracji, pokazaniu nowych możliwości i znajdowaniu najlepszych sposobów komunikowania się z mieszkańcami. Wszystkie wystąpienia koncentrowały się wokół 3 obszarów tematycznych: Mieszkańcy, Wyborcy, Dialog; Content, Promocja, Przekaz; Fejk, Hejt, Love.

Schematy komunikacji

Pierwszą kluczową prelekcję pt. *Qvo Vadis social media, czyli jak promować miasto*

np. znane wszystkim ze szkoły schematy pisania opowiadań czy rozprawek. A. Kurasieński polecał, aby posty posiadały następującą konstrukcję: „zahaczka” (mów prosto do mieszkańca), rozwinięcie, wniosek oraz CTA, czyli zaproszenie do działania. Trzeba ponadto wypracować plan i metodę komunikacji. W internecie trzeba się też wyróżniać, np. poprzez żarty czy prowokacje. Jako przykłady, którym warto się przyrzyć, podał działania warszawskiego ZDM i... zakładu pogrzebowego BYTOM. Radził ponadto, jak mówić, aby nas słuchano.

Jak mówić, żeby nas słuchano:

- Wiedź do kogo mówisz
- Szanuj drugą osobę (jej czas, poglądy, wiek)
- Nie bądź sztywny
- Mów prostym językiem (ale nie prymitywnym)
- Pamiętaj, że po drugiej stronie jest człowiek
- Nie uprawiaj spychologii
- Rozwiąż problem?

A. Kurasieński

W opinii A. Kurasieńskiego, należy zdjąć mentalny garnitur i mówić do ludzi zwięźle, że chce się im pomóc, unikając kwiecistych i podwójnie złożonych zdań. Zwrócił uwagę, że błędy w komunikacji są normalną sprawą, ale nie można z ich powodów przestawać budować relacji, ponieważ to w rękach przedstawicieli samorządów leży obecnie wielka odpowiedzialność.

Zasady na kryzys

Drugi „keynote speech” pt. *Savoir-vivre w mediach społecznościowych, czyli jak przepraszać, dziękować i reagować na hejt* należał do **Wojciecha Kardysia**, specjalisty ds. komunikacji internetowej, digital marketingu i personal branding. Jak pokazują badania przeprowadzone w lutym 2022 roku wciąż najpopularniejszym medium społecznościowym jest Facebook (88,1% treści informacji pochodzi z tego źródła). Warto również wiedzieć, że statystycznie dziennie z internetu korzystamy na wszystkich urządzeniach aż przez 6 godzin i 39 minut. Zdaniem eksperta, hejt i kryzysowe sytuacje w mediach społecznościowych będą się nasilać, a wpływ na to mają m.in.: coraz mocniej spolaryzowane społeczeństwo, farmy bootów i kupowanie hejtu (kosztuje

śmiesznie mało - 80 gr do 1,5 zł za jeden post). Ważnym remedium w takich sytuacjach jest korzystanie z Zasady 5P, posiadanie osoby czy działu („Zainwestuj w reżysera”), które podczas kryzysu wiedzą, co należy zrobić, oraz strategii komunikacyjnej (komu odpowiadać i w jaki sposób).

Zasada 5P

- Przepróż
- Przygotuj się
- Przeciwdziałaj
- Popraw się
- Powetuj

W. Kardys

Nagrody za najlepsze profile miast i włodarzy

Złote Lajki rozdane

Podczas wieczornej Gali, która była kulminacyjnym wydarzeniem pierwszego dnia Kongresu, po raz pierwszy zostały wręczone Złote Lajki LOKAL-SOME'22. To nagroda przyznawana przez Związek Miast Polskich oraz Instytut Badań Internetu i Mediów Społecznościowych (IBIMS) za najlepsze osiągnięcia miast i ich włodarzy w mediach społecznościowych.

Jury nagrodiło profile miast, prezydentów i burmistrzów, wskazało także profile z najbardziej aktywną i angażującą komunikacją w Internecie i social mediach.

Wrocław najlepszy według samorządowców

Wyjątkowym wyróżnieniem był Złoty Lajk Samorządowy, czyli nagroda przyznawana przez samorządy. W ankiecie samorządowcy sami wskazali profil miasta, który według nich najlepiej i najskuteczniej komunikuje się z mieszkańcami poprzez internet i media społecznościowe. W tej kategorii najlepszy okazał się Wrocław, który otrzymał najwięcej samorządowych głosów. Wcześniej Wrocław znalazł się na prestiżowej liście miast najbardziej aktywnych na Facebooku. IBIMS wziął pod uwagę aktywność profili, liczbę interakcji rozumianych jako polubienia, reakcje, komentarze i udostępnienia oraz zaangażowanie w komunikację profilu, czyli stosunek interakcji do wielkości profilu. Wpływ na wyniki konkursu mieli również mieszkańcy, którzy mogli głosować na najlepiej prowadzone ich zdaniem profile. Profil Wrocławia został polubiony aż 333 tysiące razy.

W. Kardys radził podejście do krytyki z godnością (czasem z uśmiechem), jednak zawsze w oparciu o strategię i regulamin („Nie bój się kasować”). Trzeba jednak umieć rozróżniać hejt od krytyki. Według eksperta warto tworzyć swoje własne grupy społecznościowe w social mediach (np. dla każdej dzielnicy), gdzie nikt nie jest anonimowy i krytyka może okazać się konstruktywna. Ważną radą, jakiej udzielił autor bloga Netomania i jaką mogli usłyszeć uczestnicy Kongresu, jest to, że osoba krytykowana nie powinna odpowiadać sama. - *Nie ma opcji, żeby burmistrz czy prezydent sam odpowiadał – odbieramy klawiaturę* - mówił z uśmiechem W. Kardys.

W konkursie zostały nagrodzone również profile miejskie oraz profile burmistrzów i prezydentów, którzy prowadzili najbardziej aktywną, a także najbardziej angażującą komunikację w mediach społecznościowych i Internecie. Osobna nagroda została przyznana w kategorii regionalnej. Oto wyniki:

1. Złoty Lajk Local-Some'22 – Kategoria Active

Nagroda za najbardziej aktywną komunikację samorządową w mediach społecznościowych i Internecie

- Złoty Lajk Local-SoMe'22 - Active - Profil miejski: **Września**
- Złoty Lajk Local-SoMe'22 - Active - Profil Burmistrza: **Jerzy Wrębiak** – Burmistrz Brzegu
- Złoty Lajk Local-SoMe'22 - Active - Profil Prezydenta miasta: **Jerzy Łuźniak** – Prezydent Miasta Jeleniej Góry
- Złoty Lajk Local-SoMe'22 - Active - Profil Prezydenta miasta wojewódzkiego: **Aleksandra Dulkiewicz** – Prezydent Miasta Gdańska
- Jacek Sutryk** - Prezydent Wrocławia, **Rafał Trzaskowski** - Prezydent Miasta st. Warszawy ex aequo

Współorganizatorem Kongresu, obok Związku Miast Polskich, był Instytut Badań Internetu i Mediów Społecznościowych, który prowadzi unikalne w skali kraju badania w zakresie skutecznego dotarcia z komunikacją do odbiorców w kanałach social media i Internecie oraz analizy sentymentu i emocji. Partnerami strategicznymi natomiast: miasto Tychy oraz firmy Google Cloud Polska, Meta/Facebook, Devoteam Polska, TikTok.

Więcej na temat Kongresu napiszemy w następnych numerach „Samorządu Miejskiego”.

GALERIE ZDJĘĆ są dostępne **TUTAJ**.

Joanna Proniewicz

2. Złoty Lajk Local-Some'22 – Kategoria Love

Nagroda za najbardziej angażującą komunikację samorządową w mediach społecznościowych i Internecie

- Złoty Lajk Local-SoMe'22 - Love - Profil miejski: **Łódź i Września** ex aequo
- Złoty Lajk Local-SoMe'22 - Love - Profil Burmistrza:

Emilian Bera - Burmistrz Miasta Jawora, **Tomasz Szczerba** - Burmistrz Miasta Wojkowice ex aequo

- Złoty Lajk Local-SoMe'22 - Love - Profil Prezydenta miasta:

Marek Materek - Prezydent Miasta Starchowice

- Złoty Lajk Local-SoMe'22 - Active - Profil Prezydenta miasta wojewódzkiego:

Aleksandra Dulkiewicz - Prezydent Miasta Gdańska

Jacek Sutryk - Prezydent Wrocławia, **Rafał Trzaskowski** - Prezydent Miasta st. Warszawy ex aequo

3. Złoty Lajk Local-Some'22 – Kategoria Region

Nagroda za najbardziej angażującą komunikację regionalną w Internecie i mediach społecznościowych

- Urząd Marszałkowski Województwa Zachodnio-Pomorskiego

- Strategia ułatwia komunikację w internecie i social mediach - doradzali samorządom autorzy przewodnich prelekcji pierwszego dnia Kongresu - Artur Kurasieński i Wojciech Kardys. Fot. Archiwum ZMP

i szeroko pojętą obecnością w Internecie na poziomie samorządu oraz wystąpienia ekspertów. - *To jest nasz zwykły obowiązek - śledzenie, co myślą o nas mieszkańcy. Chcemy to ulepszać. To bardzo ważne, aby mieć z nimi interaktywny kontakt* - stwierdził **Jacek Karnowski**, prezydent Sopotu, członek Zarządu ZMP. - *Nie ma żadnej instrukcji, jak prowadzić samorządowe media społecznościowe. Na Kongresie chcemy znaleźć odpowiedź, jak to robić na podstawie badań i doświadczeń JST. Po prostu - jak robić samorządowy internet* - tak krótko ideę Kongresu objaśnił **Michał Fedorowicz** z IBIMS. Kongres był poświęcony analizie, sposobom przetwarzania i efektywnego wykorzystania danych sieciowych do zarzą-

dzania miastem, komunikacji i dialogowi z mieszkańcami oraz promocji lokalnych wydarzeń i inwestycji. Podczas dwóch intensywnych dni wypełnionych prelekcjami, panelami dyskusyjnymi i warsztatami eksperci i praktycy z miast zaprezentowali najnowsze trendy w lokalnej komunikacji, sekrety efektywnego dotarcia do mieszkańców i najlepsze praktyki rozwiązywania sytuacji kryzysowych w social media. Dzień pierwszy był poświęcony inspiracji, pokazaniu nowych możliwości i znajdowaniu najlepszych sposobów komunikowania się z mieszkańcami. Wszystkie wystąpienia koncentrowały się wokół 3 obszarów tematycznych: Mieszkańcy, Wyborcy, Dialog; Content, Promocja, Przekaz; Fejk, Hejt, Love.

Warto przy komunikacji stosować ustabilizowaną strukturę treści, wykorzystując

O jakości życia
w małych i średnich miastach

Poza metropolią

Rewitalizacja, jakość życia, perspektywy na przyszłość. W Pleszewie podczas konferencji „Poza metropolią” dyskutowano na temat życia w małych i średnich miastach. Konferencja zgromadziła przedstawicieli miast z całej Polski.

Konferencja „Poza metropolią: rewitalizacja i jakość życia w małych i średnich miastach” odbyła się 20 września br. w Zajeźdni Kultury w Pleszewie na zrewitalizowanym obszarze pokolejowym, w pierwszym w Polsce mieście 15-minutowym, które od kilku lat wdraża ideę miasta kompaktowego.

Według badania CBOS, które przytoczył burmistrz miasta **Arkadiusz Ptak**, tylko 13% Polaków chciałoby mieszkać w dużym mieście. Pozostała część badanych wskazuje wieś lub właśnie małe i średnie miasta. Burmistrz podkreślił, że bycie małym miastem Pleszew traktuje jako atut, a nie wstyd, gdyż wszystko co jest potrzebne do życia, znajduje się w zasięgu ręki. To olbrzymi potencjał dla małych i średnich miast. Z tego względu właśnie obszary peryferyjne, ich zalety, wady, sukcesy i problemy były tematem konferencji. Uczestniczący w spotkaniu naukowcy, eksperci i praktycy samorządowi podzielili się swoim doświadczeniem, opiniami i wysłuchać uwag uczestników, którzy przyjechali na konferencję z 38 miast z całej Polski.

Rządowe wsparcie dla rewitalizacji

Otwierająca spotkanie **Małgorzata Jarośirska-Jedynak** – sekretarz stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej przypomniała różne działania jej resortu, które zostały podjęte, aby z jednej strony wspierać konkretne działania rewitalizacyjne prowadzone przez samorządy, a z drugiej poszerzać wiedzę i świadomość tego, czym jest rewitalizacja i jak ją najefektywniej prowadzić.

Działania rewitalizacyjne prowadzi aż 60% polskich samorządów. Procesami rewitalizacji objętych jest 16% mieszkańców i 4% powierzchni Polski. Wartość wszystkich zrealizowanych projektów rewitalizacyjnych to 87,5 mld złotych.

W perspektywie unijnej 2014-20 zawartych zostało 1318 umów na dofinansowanie projektów rewitalizacyjnych zawartych od początku realizacji RPO 2014-20 do

końca lipca 2021r. Wartość umów o dofinansowanie to ponad 10 mld zł, z czego ponad 5 mld to środki z UE.

O zasadach wsparcia rewitalizacji w nowej perspektywie finansowej 2021 -27 mówił podczas konferencji **Maciej Aulak**, dyrektor Departamentu Programów Pomocowych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej. Zaznaczył, że Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce przewiduje dalsze wspieranie działań rewitalizacyjnych, które będą wynikać z gminnych programów rewitalizacji. Jednocześnie zwrócił uwagę, że działania rewitalizacyjne finansowane ze środków polityki spójności będą realizowane poprzez „inny instrument terytorialny”. – Oznacza to, że gminny program rewitalizacji pełnić będzie obligatoryjnie funkcje strategii terytorialnej – mówił dyr. Aulak. – Ci, którzy na podstawie GPR realizować będą działania rewitalizacyjne, nie będą musieli spełniać dodatkowych warunków, by uzyskać finansowanie. Przedstawiciel ministerstwa podkreślił, że

Konferencja w Pleszewie zgromadziła samorządowców z całej Polski.

Fot. UMIG w Pleszewie

odpowiedników w Stanach Zjednoczonych czy na zachodzie Europy. Tam stosunkowo wcześniej przystąpiono do odbudowy i odradzania miast przemysłowych. W Europie Środkowo-Wschodniej zaczęto o tym rozmawiać i tego typu przedsięwzięcia realizować dopiero po wstąpieniu tutejszych państw do Unii Europejskiej.

– Największe znaczenie dla społecznego potencjału odrodzenia miast mają kwalifikacje związane nie tylko z wykształceniem, ale z nabywaniem pewnych umiejętności zawodowych – mówił ekspert. – Czyli liczy się nie wzrost poziomu ogólnego wykształcenia, ale bardzo istotne są różnego rodzaju kursy, formy dokształcania, które powodują, że mieszkańcy nabywają dodatkowych umiejętności zawodowych i potrafią te umiejętności wykorzystać.

Profesor Starosta zauważył ponadto, że kolejnym czynnikiem, który ma bardzo duże znaczenie dla powodzenia procesów rozwojowych dla tego typu miast jest zaufanie, w tym zwłaszcza zaufanie do instytucji lokalnych i ogólnokrajowych.

O jakości życia na peryferiach

Czy peryferia mogą zapewnić dobrą jakość życia – to temat pierwszej debaty, jaka odbyła się podczas konferencji. Ta część spotkania była jednocześnie pierwszą częścią **Forum Rozwoju Lokalnego**. Uczestnicy wymienili się poglądami, co dla nich oznacza peryferyjność, jakie są najważniejsze kłopoty zamachowe rozwoju takich marginalizowanych miejscowości i z jakimi najpoważniej-

szymi barierami trzeba się zmagać.

– Peryferia to dla mnie obszary, które wbrew swojemu położeniu są marginalizowane – więc to mniej kwestia geografii, a bardziej kwestia relacji tych miast z ich otoczeniem. To miasta, w których jakość i poziom życia są relatywnie niższe – mówił prof. **Paweł Churski** z Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM w Poznaniu.

– Nawet wewnątrz małej gminy, jaką jest Miejsko peryferyjne miejsca są w samym jej centrum. To obszary, w których występuje nawastrawienie problemów społecznych i infrastrukturalnych – dodał wójt Miejska, Przemysław Renn.

Andrzej Porawski, dyrektor Biura ZMP zwrócił uwagę, że peryferyjność można czytać w różny sposób. Dziś w Polsce duża grupa miast zakwalifikowanych jako tracące funkcje społeczno-gospodarcze faktycznie jest zagrożona trwałą marginalizacją, ale taka sama grupa jest dziś liderami rozwoju. – Z małym miasteczkiem położonym z dala od metropolii niekoniecznie musi być związana stagnacja, brak rozwoju, niska jakość życia – mówił i przypomniał, że o jakości życia decyduje dostępność do dóbr i usług. A warto sobie uświadomić, że z katalogu praw zapisanych w Deklaracji Podstawowych Praw Człowieka i Obywatela aż połowa realizowana jest przez gminy.

Silne strony małych miast

Mówiono o wskaźnikach badania jakości życia w miastach. Przez lata samorząd Poznania prowadził takie badania w oparciu o wskaźniki, jednak te działania zawsze były uzupełniane badaniem opinii mieszkańców. Zawsze warto przyjrzeć się tym opiniom, bo same wskaźniki mogą być uspokajające. Silny lider oraz skuteczne działania samorządu w zachęcaniu młodych mieszkańców, by po etapie edukacji wrócili do swojego rodzinnego miasta – to kolejna recepta wynikająca z doświadczeń miast średnich, które odnoszą sukces. – Dziś „dobry lider” to w coraz mniejszym stopniu zarządca, a coraz bardziej budowniczy relacji z ludźmi i ktoś, kto potrafi wykorzystywać wewnętrzne potencjały miasta. A te są wszędzie – takie, które można dostrzec i na nie postawić – mówił A. Porawski.

– Małe miasta mają tę przewagę, że pojedyncze osoby zaangażowane w ich życie mają nieproporcjonalnie większy wpływ na miejskie sprawy niż ma to miejsce w dużych ośrodkach posiadających rozbudowane struktury urzędów – zwracała uwagę **Joanna Erbel**, Lider-

ka Klubu Samorządowego CoopTech Hub, ekspertka ds. mieszkaniowych.

Prof. Churski zauważył, że poziom życia warunkowany jest także w dużym stopniu dostępem do pracy – To pokazuje, dlaczego czasem nawet te dobre pomysły miast na rozwój nie wychodzą – mówił.

Kolejne niezwykle ważne narzędzie rozwoju miast to polityka mieszkaniowa. Uczestnicy debaty podawali przykłady miast, w których z powodzeniem funkcjonują małe spółdzielnie mieszkaniowe lub których władze decydują się na niesablonowe kroki, jak tworzenie we współpracy z dużymi firmami przestrzeni z biurkami i dostępem do internetu dla osób pracujących dla tych przedsiębiorstw zdalnie.

Wielka zmiana w małym Wieleniu

Druga debata poświęcona była doświadczeniom rewitalizacji małych miast. Jednym z panelistów w tej części spotkania była burmistrz wielkopolskiego Wielenia, **Elżbieta Rybarczyk**, która opowiedziała o udanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych zrealizowanych w ostatnich latach w tym mieście.

Panelistka zwróciła uwagę, że w 2014 r., gdy obejmowała fotel burmistrza, położony w lasach północnej Wielkopolski Wieleń nie rokował dobrze. Pani burmistrz rozpoczęła konsultacje z mieszkańcami gminy i podjęła prace nad lokalną strategią rozwoju. – Założyliśmy sobie ambitne cele i w 2021 roku większość przedsięwzięć zrealizowaliśmy. Jednak reakcje mieszkańców na podejmowane przez nas działania rewitalizacyjne były bardzo różne, a często negatywne. Często słyszałam: „Tyle lat to nikomu nie przeszkadzało, a pani przeszkadza” – mówiła. Zdecydowanie uznała, że mentalność mieszkańców Wielenia była największym problemem przy wprowadzaniu zmian. M.in. z tego powodu władze miasteczka utworzyły Centrum Integracji Społecznej z myślą o zaopiekowaniu się i dotarciu do grupy mieszkańców wykluczonych społecznie. – Bardzo dużo też wychodziliśmy w przestrzeń miasta, na stoisko postawionym w rynku tłumaczyliśmy nasze pomysły, pokazywaliśmy zdjęcia stanu miasta i wizualizacje tego, jak może ono się zmienić. Pokornie musieliśmy przetrzymać te złe nastroje i poczekać na efekty. Ostatecznie Wieleń został zrewitalizowany kompleksowo. Zmiany dotknęły główne przestrzenie publiczne, od lat zaniedbane i nieużywane. Na spójność i wysoką ja-

kość działań rewitalizacyjnych wpłynął też fakt, że projekty wszystkich przedsięwzięć opracowała ta sama pracownia projektowa. – Wybraliśmy ją, bo jej architekci widzieli nasze miasto historycznie, dostrzegli istotne elementy, które innym umknęły – mówiła z zadowoleniem pani burmistrz. – Z mojego doświadczenia wynika, że projektant jest kluczowy i nie ma na nim co oszczędzać. Ostatecznie wizja rewitalizacji Wielenia jest wizją jednego projektanta.

Zdaniem dr **Aleksandry Jadach-Sepioto** z Instytutu Rozwoju Miast i Regionów, powodzenie i skala przedsięwzięć rewitalizacyjnych podejmowanych w miastach zależy od dobrego przywództwa oraz zaangażowania wielu partnerów. Z drugiej strony największą barierą i trudnością w realizacji tego typu przedsięwzięć jest – co także podkreślała burmistrz Wielenia – mentalność mieszkańców, ich niechęć do zmian oraz braku zaufania do władzy.

Podczas debaty dyskutowano także o narzędziach zawartych w ustawie o rewitalizacji, a także o czynnikach, które decydują o powodzeniu i skali przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Porozmawiajmy o wskaźnikach

W trzeciej części spotkania eksperci strategicznej Związku Miast Polskich mówili o wskaźnikach jakości życia zawartych w **Monitorze Rozwoju Lokalnego**. Jest to narzędzie (portal) zbudowane przez Związek Miast Polskich zawierający kompleksowe informacje na temat sytuacji społecznej, gospodarczej i stanu środowiska każdej gminy, miasta, obszaru funkcjonalnego w Polsce w oparciu o publicznie dostępne dane. Pozwala ono na syntetyczną ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego gminy w czasie i w relacji do innych gmin o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju. Monitor Rozwoju Lokalnego będąc narzędziem do analiz, służy do przygotowania diagnozy stanu gminy, rozpoznania i oceny mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń (specjalistyczna forma analizy SWOT). Może być zatem wykorzystywany jako narzędzie diagnostyczne przy przygotowaniu strategii, planów, programów i projektów.

Ewa Parchimowicz

Ministerstwo
Funduszy
i Polityki Regionalnej

Norweski Związek
Władz Lokalnych
i Regionalnych

Pleszew pierwszy w Polsce

Miasto 15-minutowe

W Pleszewie żłobki i przedszkola, przyjazne szkoły, miejsca rekreacji i wydarzeń kulturalnych, nowoczesne obiekty sportowe oraz placówki opieki medycznej są dostępne dla mieszkańców w 15 minut. Władze miasta kilka lat temu postawiły na znaczącą poprawę jakości życia w tym liczącym nieco ponad 17 tys. mieszkańców mieście.

Koncepcja miasta 15-minutowego powstała w Paryżu. Zakłada, że w mieście takim każdy mieszkaniec może zrealizować niemal wszystkie ważne potrzeby życiowe, takie jak: praca, szkoła, zakupy, rekreacja i rozrywka w promieniu 15-minutowego spaceru lub jazdy rowerem od swojego miejsca zamieszkania. Ważnym celem przearanżowania przestrzeni w miastach 15-minutowych jest redukcja zanieczyszczenia powietrza generowanego nadmiernymi podróżami miejskimi, ale także wzmacnianie więzi społecznych w obrębie dzielnicy (sąsiedztwa). W ostatnich latach ta idea cieszy się wielką popularnością i zaczyna być implementowana w wielu miastach Europy. Początki tej koncepcji można znaleźć już w tekstach z początku lat 50. XX w. Jednak wzrost jej popularności w ostatnim czasie związany jest z pandemią COVID-19 i zmianą stylu życia mieszkańców miast na całym świecie. – Obecnie ważny jest nowy kontekst i wsparcie polityczne dla tej koncepcji – mówił niedawno podczas seminarium Forum Rozwoju Lokalnego zorganizowanego przez ZMP dr **Paweł Kubicki** z Uniwersytetu Jagiellońskiego. – Nie wystarczy bowiem mieć dobrą ideę i pomysł. Idea miasta 15-minutowego trafiła paradoksalnie na dobry czas. Pandemia pokazała jej słuszność, a jednocześnie ta koncepcja zaczęła zyskiwać coraz większe wsparcie polityczne, dzięki czemu może się ona urzeczywistniać w postaci polityk miejskich. Do kontekstu pandemii nawiązuje także **Carlos Moreno**, dyrektor naukowy i profesor na Uniwersytecie Paryskim. Uważa on, że nigdy nie będzie już powrotu do życia w mieście takim, jak przed uderzeniem COVID-19. Podkreśla, że kiedy pandemia doprowadziła do zamknięcia centrów miast, okazało się, jak ważne są więzi społeczne.

FORUM
ROZWOJU
LOKALNEGO

Wszyscy spojrzeli na nie przez inny pryzmat. – Wiele osób nigdy wcześniej nie odwiedzało sklepów w pobliżu swoich domów, ponieważ byli zajęci. Nie znali sąsiadów ani pobliskich parków. Pandemia sprawiła, że to odkryliśmy. Na nowo odkryliśmy lokalność, a to poprawiło jakość życia – mówi prof. Moreno. – W okresie pandemii idea miasta 15-minutowego zyskała ogromną popularność w kontekście dyskusji o odporności miast – podkreśla dr Kubicki. – Silne więzi sąsiedzkie i kompaktowość miasta okazały się najlepszą „szczepionką” podnoszącą odporność miast. W najlepszy sposób przygotowują one nasze miasta na coraz mniej stabilną sytuację związaną ze zmianami klimatycznymi, ale też sytuację geopolityczną. W mojej ocenie w tej nowej postpandemicznej epoce idea miasta 15-minutowego będzie odgrywać istotną rolę. Właśnie takim miastem staje się Pleszew: spójnym i optymalnym, kompaktowym. W filmie promującym tę ideę miasto pokazuje, jak łatwo można przemieścić się w nim z urzędu do biblioteki, ze sklepu do przychodni, ze szkoły na pizzę, z pracy do domu. Pleszew chce być miejscem, gdzie dobrze się mieszka, jest czysto i co najważniejsze ekologicznie. – Zmieniamy się! Pleszew jest kompaktowy! Bo mamy tu wszystko, czego potrzebujemy do życia na wyciągnięcie ręki – żłobek, przedszkole, szkołę, pracę, instytucje publiczne, opiekę zdrowotną, a wreszcie także i sport, rekreację i różnorodną ofertę kulturalną. Wszystko to dostępne w ciągu 15 minut – pieszo, rowerem czy samochodem lub komunikacją miejską. Jesteśmy kompaktowi, bo to nie tylko miasto. To także wieś, z którymi tworzy jedną, spójną i niepowtarzalną całość – podkreśla burmistrz Pleszewa, **Arkadiusz Ptak**.

Zdaniem burmistrza, tylko i wyłącznie w miastach takiej wielkości jak Pleszew każdy mieszkaniec jest w stanie zaspokoić swoje elementarne potrzeby rzeczywistości w 15 minut. To jest element przeznaczony dla mieszkańców. Z drugiej strony władze samorządowe chcą też pokazać osobom z zewnątrz, że Pleszew jest alternatywą wobec dużych miast, a rozwiązania tu zastosowane mogą być odpowiedzią na problem wyludniających się małych i średnich miast. Arkadiusz Ptak nie ukrywa, że Kompaktowy Pleszew jest odpowiedzią na problem odpływu mieszkańców, jest szansą na pozyskanie nowych, chociażby z terenu

całego powiatu pleszewskiego, ale również tych osób, które zdecydują się na szukanie nowego miejsca zamieszkania, bo pracują zdalnie lub wykonują wolny zawód. W Pleszewie jego największe atuty, a więc łatwo dostępne żłobki i przedszkola, przyjazne, dobrze wyposażone szkoły, miejsca rekreacji i wydarzeń kulturalnych, nowoczesne obiekty sportowe oraz placówki opieki medycznej są dostępne dla mieszkańców w 15 minut. – Jedni budują miasta 15-minutowe, my te zasoby mamy, musimy jedynie wprowadzić elementy, które pozwolą mieszkańcom w jak najlepszy sposób poruszać się po mieście – mówi burmistrz.

Pleszew od lat stawia na rozwój infrastruktury rowerowej. Już obecnie 80 procent najważniejszych instytucji publicznych na terenie miasta połączonych jest siecią ścieżek rowerowych. Ścieżkami łączone są duże osiedla z centrum miasta. Miasto dba o to, by wszystkim modernizacjom czy też rozbudowom dróg bądź chodników na terenie gminy towarzyszyła każdorazowo budowa ścieżek rowerowych. Ich budowę władze miasta bardzo silnie łączą z edukacją, także dorosłych, dlatego w Pleszewie powstało ekologiczne miasteczko ruchu drogowego. W każdej pleszewskiej szkole zainstalowano stojaki dla rowerów.

Najszerzej prowadzonych prac przygotowawczych i dokumentacyjnych jeśli chodzi o wdrożenie idei miasta 15-minutowego wymagało w Pleszewie uruchomienie komunikacji miejskiej. Głównym założeniem przy uruchomieniu w kwietniu 2021 roku tego przedsięwzięcia była realizacja celu, by każdy mieszkaniec mógł dotrzeć do ważnych życiowo punktów miasta dobrą jakościowo komunikacją publiczną. W mieście funkcjonują dwie linie busowe, każdego dnia odbywa się 19 kursów busów, które jeżdżą między godz. 5.00 a 20.00. Pleszewską komunikację obsługuje własne przedsiębiorstwo komunalne, jednak samorząd planuje rozszerzyć obszar ich działania o tereny wiejskie, także te najdalej położone, do których nie dociera żaden inny transport niż autobusy szkolne. Póki co tutejsze linie łączą największe osiedla mieszkaniowe ze szpitalem, z ogródkami działkowymi, ścisłym centrum miasta oraz obiektami rekreacyjnymi i usługowymi. (epe)

Więcej informacji

CWD Plus
w Województwie Wielkopolskim

Forum Wymiany Doświadczeń

13 września br. odbyło się w Poznaniu Forum Wymiany Doświadczeń w ramach programu CWD Plus dla partnerstw JST. Uczestnicy spotkali się z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego i zdobyli wiedzę m.in. na temat programów wsparcia na lata 2021-27.

Forum Wymiany Doświadczeń, na które zaprosili Fundacja Fundusz Współpracy, Związek Miast Polskich oraz Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, otworzył sam marszałek Marek Woźniak. To jedno z wielu spotkań informacyjnych o różnym zasięgu i merytoryce, które zorganizuje do czerwca 2023 roku FFW we wszystkich województwach z reprezentantami 77 partnerstw samorządowych zrzeszających ponad 700 JST, uczestniczących w programie CWD Plus. W spotkaniu w Sali Sesyjnej Urzędu Marszałkowskiego wzięli udział przedstawiciele partnerstw JST z województwa wielkopolskiego, które przystąpiły do programu CWD Plus oraz partnerstw JST uczestniczących w pilotażu CWD.

Opłacalna współpraca

Centrum Wsparcia Doradczego Plus to projekt Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, stanowiący kontynuację pilotażu realizowanego od 2020 r. Ma na celu wsparcie gmin oraz powiatów w prowadzeniu skutecznej i efektywnej polityki rozwoju. W ramach projektu samorządy wspólnie z zespołem ekspertów Związku Miast Polskich i Fundacji Fundusz Współpracy uczą się współpracy, strategicznego planowania rozwoju oraz przygotowują dobrej jakości projekty, które pozwolą napędzić rozwój obszarów partnerstw i będą mogły być finansowane z różnych źródeł. Nowa edycja projektu będzie wdrażana do czerwca 2023 r.

– Zarządzanie strategiczne i planowanie przestrzenne to od zawsze trudne dziedziny. Stąd konieczność korzystania z pracy profesjonalistów, zarówno naukowców, jak i praktyków. Każdy z samorządowców powinien sięgać po wiedzę, podpowiedzi i dobre praktyki w tym zakresie – mówił marszałek Województwa Wielkopolskiego. Podczas Forum zapowiedział też,

że powstałym partnerstwom w nowej perspektywie unijnej nie będzie oferowana tzw. koperta finansowa, która będzie skierowana tylko dla ZIT-ów, ale mogą one liczyć na preferencje w ogłaszanych przez wielkopolski Urząd Marszałkowski już w przyszłym roku konkursach.

Poradnik rozwoju ponadlokalnego

Podczas spotkania pracownicy naukowcy z Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM w Poznaniu – współautorzy ekspertyzy stanowiącej podstawę opracowania podręcznika pt. „Strategia rozwoju ponadlokalnego. Poradnik praktyczny” wydanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej – zaprezentowali aspekty praktyczne modelu funkcjonalno-przestrzennego w strategii rozwoju ponadlokalnego.

– Zawsze wspólne działanie jest bardziej skuteczne i efektywne – powiedział na wstępie marszałek Marek Woźniak. Fot. J. Proniewicz

Dr hab. Łukasz Mikuła podkreślał, że strategia rozwoju ponadlokalnego jest co do zasady fakultatywna (podobnie jak strategia rozwoju gminy), ale w projekcie ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności w perspektywie finansowej 2011-2027 (ustawa wdrożeniowa) zaproponowano obowiązkowość strategii rozwoju ponadlokalnego dla miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich (MOF OW). Ekspert z UAM radził m.in., jakie dane i badania (np. migracje, dojazdy do pracy, szkoły, przepływy finansowe) warto wykorzystać do sporządzenia diagnozy strategii ponadlokalnej i pokazali przykłady plansz graficznych obrazujących poszczególne zakresy modelu. – Ustalenia i rekomendacje w strategii rozwoju ponadlokalnego nie powinny powtarzać dyrektyw i wytycznych wynikających z przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz dokumentów planistycznych poziomu krajowego i regionalnego. Strategia rozwoju ponadlokalnego oferuje nowe narzędzie koordynacji rozwoju przestrzennego, choć nie są one dopracowane prawnie w ramach syste-

mów planowania strategicznego i przestrzennego – zwracali uwagę naukowcy z UAM.

Ekspert z ZMP i FFW doradzą

W trakcie Forum doradcy sektorowi ZMP ogłosili prelekcje: Grzegorz Roman mówił o „Modelu struktury przestrzennej jako narzędziu budowania relacji pomiędzy partnerstwami w Wielkopolsce”, a dr Daniel Budzeń – o „Finansowym potencjale Partnerstw z Wielkopolski”. Opierając się na swoich doświadczeniach pilotażu CWD przekazali uczestnikom wiele wartościowych wniosków i rad dotyczących bu-

dowania strategii, np.: planując, myślcie obszarem funkcjonalnym, nadejmując poszczególnym obszarom miejscowości (zwłaszcza miast) spójny charakter, dbajcie o ich urodę i wiodącą funkcję, traktujcie granice gmin jako rzecz umowną – lokowanie pewnych obiektów i funkcji poza granicami wiodącego miasta może być jedyną szansą na ich pozyskanie, nie burzcie, ale zmieniajcie przeznaczenie obiektów, na terenach niezabudowanych budujcie po wyczerpaniu innych możliwości.

Piotr Przybysz z FFW przedstawił z kolei inne możliwości finansowania inicjatyw partnerstw, np. poprzez włączenie się do sieci URBACT-u czy skorzystanie z konkursów ogłoszonych w ramach UIA (IV kwartał 2022 r.), obecnie EUI (European Urban Initiative) czy innych konkursów dla miast w UE (EU Cities Mission - Call for Pilot Cities, projekt szkoleniowy PROSPECT+, Driving Urban Transition Call).

Przedstawiciele Departamentu Polityki Regionalnej UMWW w Poznaniu omówili natomiast przewidywane wsparcie w projekcie Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 w ujęciu terytorialnym oraz stan negocjacji Programu. Pierwsze konkursy powinny być ogłoszone w pierwszym kwartale 2023 r. Ważną informacją jest to, że wg UE beneficjentem nie może być podmiot, który dopuszcza się działań dyskryminacyjnych. Prezentacje dostępne są TUTAJ. (jp)

Norweski Związek
Władz Lokalnych
i Regionalnych

Nowe kierunki rozwoju

Zachwycić się Zabrzem

Z Małgorzatą Mańką-Szulik, prezydent Zabrza rozmawia Hanna Hendrysiak.

- 1 października mija równo 100 lat od nadania miastu Zabrze praw miejskich. To kulminacja obchodów jubileuszu - proszę opowiedzieć, jak będziecie świętować.

- Przede wszystkim uświadamiając sobie, że Zabrze z największej wsi w Europie stało się ambitnym, prężnie rozwijającym się miastem. Ta świadomość powoduje, że chcemy świętować na wielu płaszczyznach. Nie zapominamy oczywiście, że nasze miasto rozwijało się wokół węgla i przemysłu ciężkiego, podobnie jak cały Śląsk. Zabrze było jednak absolutnie wyjątkowe pod względem szybkiego rozwoju. Potem jednak, gdy przyszedł czas restrukturyzacji, wyjątkowo dotkliwie odczuło jej skutki. Gdy uświadomimy sobie, że z siedmiu kopalń nie została ani jedna - oprócz zabytkowej kopalni Guido i jednej niewielkiej prywatnej - to możemy poczuć skalę problemów, jakie miasto musiało pokonać. A jeszcze jak pomyślimy, że w pewnym momencie bezrobocie w Zabrzu wynosiło 24%, a dziś jest na poziomie ogólnokrajowym, to powody do świętowania mamy ogromne.

- Jaką ścieżkę rozwoju wspólnie wybrało Zabrze?

- Musieliśmy w tej trudnej sytuacji upadku przemysłu poszukać nowych kierunków rozwoju miasta. Na szczęście kierunek pokazali nam nasi lekarze. Dzięki medycynie, dzięki nauce łatwiej nam było wy-

brać nowe ścieżki rozwoju. Prof. Religa, prof. Zembala, prof. Hager-Matecka, prof. Kokot - długo by wymieniać wybitnych lekarzy, którzy związali swoje życie naukowe i zawodowe z Zabrzem. To oni pokazali, że Zabrze medycyną stoi. Tak więc nauka i medycyna stały się niejako oczywistymi kierunkami rozwoju Zabrza. Nie zapominajmy, że przemysł temu pomógł, bo wcześniej bardzo dotował obie te dziedziny. Pięknie podsumował to prof. Religa, który powiedział, że nie byłoby przeszczepu serca w Zabrzu, gdyby nie „Jadźka”, czyli koksownia „Jadwiga”, która wzięła na swoje barki współfinansowanie pierwszych operacji. Oprócz nauki i medycyny postawiliśmy też na rozwój specjalnej strefy ekonomicznej, by przyciągnąć nowych inwestorów. Gdyby nie to, można sobie wyobrazić, jak wyglądałaby sytuacja Zabrza, gdy zamknięto 7 kopalń i zakłady przemysłu ciężkiego. Dziś z nadzieją patrzymy na rozwój strefy, która ma już 157 ha, firmy zainwestowały w niej ponad 1,5 mld zł i zatrudniają blisko 2 tysiące osób.

- Co ciekawe, Zabrze postawiło też na turystykę...

- Wielu wydawało się niewiarygodne, że do miasta przemysłu ciężkiego chcemy przyciągać turystów. My pamiętamy jednak o naszym dziedzictwie, kolejnym więc filarem rozwoju miasta stała się turystyka postindustrialna. Przy naszym ogromnym wysiłku i dzięki środkom unijnym w ciągu dekady udało nam się stworzyć atrakcje takie jak kopalnia Guido, Sztolnia Królowa Luiza z Parkiem 12C oraz nadziemną, poprzemysłową strefą Carnall, która dzięki rewitalizacji stała się największą kulturalną strefą w Polsce. A na przeptynięcie pod ziemią Trasy Wodnej w sztolni trzeba się zapisywać, bo nie można „z marszu” kupić biletów. Czas pokazał, że postawiliśmy na właściwą kartę, bo cały ten kompleks został uhonorowany przez Unię Europejską nagrodą Grand Prix „Europa Nostra”. A odrestaurowana przez nas Wieża Ciśnień została wybrana „Budową Roku 2021” w kategorii „Obiekty przebudowane i rewitalizowane”. To „latarnia morska” dla Zabrza. Takich pięknych, nagrodzonych obiektów mamy wiele: choćby Stara Gazownia - a dziś Centrum Usług Społecznych - która zachwycała architektów, Admiralpalast, budynek byłej Dyrekcji Huty, a dziś ratusz. To perełki architektoniczne, które na szlaku postindustrialnym dostały nowe życie. Zabrze zachwyca też szlakiem moderny - tu oczywiście kościół pw. św. Józefa jest światową perełką. Warto więc przyjechać do Zabrza i zachwycić się.

- Właściwie odpowiedziała już Pani na moje kolejne pytanie, jak zachęciłaby Pani, aby spośród wielu miast konurbacji śląskiej wybrać właśnie Zabrze na wizytę...

- Zabrze ma wiele atutów, którymi może się pochwalić. Dopowiem jeszcze, że zachęciłabym na pewno wieloma festiwalami. Właśnie trwa jubileuszowa, 10. edycja Międzynarodowego Festiwalu im. Krzysztofa Pendereckiego. A w sercach i pamięci mamy choćby wykonanie „7 bram Jerolimy” w scenerii Sztolni Królowej Luizy czy „Credo”, które wybrzmiało w Domu Muzyki i Tańca. Mamy m.in. Carbon Festiwal, Carnall Festiwal, Zabrze Summer Festiwal, Festiwal Organowy. Ale kultura to nie tylko muzyka, mamy też Festiwal Dramaturgii Współczesnej czy Festiwal Rysowania, który przyciąga kilka tysięcy młodych artystów czy w końcu Festiwal Tańca. To też wiele koncertów w Filharmonii Zabrzeńskiej, wiele spektakli w Teatrze Nowym i wreszcie koncerty w Domu Muzyki i Tańca, który uwielbiają artyści. To taka nasza „śląska kongresowa”, która zaprasza 2 tysiące melomanów, a wydaje się ciągle za mała, bo choćby koncert Jose Carrerasa cieszy się takim zainteresowaniem, że trzeba by go zrobić na arenie Górnika Zabrze. Prof. Penderecki też lubił tę salę, pamiętam jak dyrygując orkiestrą odwracał się delikatnie w kierunku publiczności, by widzieć ten wspaniały odbiór, tę korelację między orkiestrą i publicznością. Kultura wysoka w Zabrzu ma wielu odbiorców.

Gdybym więc chciała zachęcać turystów spoza Śląska, żeby przyjechali do nas, to na pewno opowiedziałabym tę piękną historię o kulturze, ale również historię o zielonym Zabrzu. Mamy przepiękny, wyjątkowy Miejski Ogród botaniczny. Piękne parki, skwery, fontanny. A teraz będziemy mieli nowy skwer im. Profesora Zbigniewa Religi, na którym stanął jego pomnik. I teżka w oku się kręci, gdy widzę w pięknej, zielonej przestrzeni pomnik tego wielkiego człowieka, który ukochał Zabrze, który powiedział, że wszystko, co w życiu osiągnął, zawdzięcza swojej rodzinie i miastu Zabrzu. Słyszac te słowa wypowiedziane w Warszawie, przeżywa się je 3 razy mocniej.

No i na pewno zapraszając gości do naszego miasta, trzeba ich zabrać na stadion Górnika Zabrze. Jeżdżę po wielu stadionach i mogę zapewnić, że niewiele klubów ma tak wiernych i fantastycznych kibiców. Na pewno więc zaprosiłabym na mecz 14-krotnego mistrza Polski, który swoją historię również budował na górnictwie. Dziś my jako miasto musimy go wspierać, ale takiemu mistrzowi warto pomagać.

I czekamy na kolejne jego sukcesy. Mam nadzieję, że chłopcy mają tyle determinacji i umiejętności, że jeszcze nas zachwycą.

- Od 2006 roku rządzi Pani Zabrzem. Co jest największym sukcesem tych 16 lat, a co - największym wyzwaniem?

- W nowe stulecie Zabrza wchodzimy z kolejnymi wyzwaniami, jak choćby restauracja AdmiralPalast, poszerzenie strefy zielonego Zabrza, budowa centrów prze-

Jubileusz 100-lecia nadania praw miejskich Zabrzu

W sercu Śląska

Wyrosłe wokół kopalń Zabrze było przez dziesięciolecia jednym ze sztandarowych ośrodków przemysłu ciężkiego na Śląsku. Jeszcze kilka lat temu funkcjonowało tu aż osiem zakładów wydobywczych.

Dzisiaj Zabrze postrzegane jest jako stolica turystyki postindustrialnej i prężnie rozwijający się ośrodek medycyny, innowacyjnej gospodarki, nauki, kultury i sportu. Liczy 170 tysięcy mieszkańców i jest jednym z centralnych miast konurbacji śląskiej.

Historia węglem pisana

„Prawa miejskie (przyznane 1 października 1922 roku) w rzeczywistości dostosowały status Zabrza do istniejącego już stanu urbanizacji. Tutaj bowiem koncentrował się wielki przemysł. Odkąd w 1790 roku odkryte zostały między Zabrzem a Pawłowem złoża węgla kamiennego, zapewniające rentowność eksploatacji, rozpoczęła się era industrializacji. Uruchamianiu kolejnych kopalń, linii kolejowych, fabryk, stalowni, walcowni, koksowni czy pieców martenowskich towarzyszyły tak imponujące przedsięwzięcia jak podziemny szlak wodny o długości 14 km łączący Zabrze z Chorzowem.

Jednocześnie w największej wsi Europy funkcjonowały m.in. szkoły, chóry, towarzystwa kulturalne i sportowe, szpital, straż pożarna i obywatelska, elektrownia, tramwaje, prasa lokalna itp. Był to prężny ośrodek przemysłowy z udokumentowanymi przekazami sięgającymi 1243 roku” - czytamy w wydanej z okazji jubileuszu monografii Zabrza.

Lider naukowy i medyczny

Zabrze jest niekwestionowanym centrum medycznym z licznymi i utytułowanymi

siadkowymi, kolejne połączenia drogowe, bo one ułatwiają życie mieszkańcom czy przebudowa torowisk tramwajowych za 160 mln zł.

Już to, co opowiedziałam o mieście pokazuje, że Zabrze to wspaniali ludzie, etos pracy, piękna architektura, kultura, medycyna. Sukcesów za nami jest ogrom, dość powiedzieć, że zrealizowaliśmy kilkadziesiąt dużych i kilkaset małych projektów wykorzystując środki unijne.

mi placówkami służby zdrowia, takimi jak m.in.: Śląskie Centrum Chorób Serca, Centrum Zdrowia Kobiety i Dziecka, Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny czy Szpital Specjalistyczny.

Zabrze to także prężny ośrodek nauki. Atrakcyjne kierunki studiów oferuje Politechnika Śląska, która w Zabrzu ma dwa

Kultura wysoka w Zabrzu ma wielu odbiorców.

Władze miasta i mieszkańcy z nadzieją patrzą na rozwój specjalnej strefy ekonomicznej.

Jednak moim największym sukcesem jest to, że udało mi się stworzyć klimat do rozwoju miasta; że zabrzanom chce się chcieć. Wszędzie tam, gdzie wychodzimy z jakimś pomysłem, to mieszkańcy go podejmują, chcą współpracować. Każdy projekt, który przedstawiamy do realizacji, znajduje nie tylko odbiorców, ale i entuzjastów. Dzięki temu Zabrzu, mimo tych trudnych kolei świetnie się rozwija.

- Bardzo dziękuję za rozmowę

siedzibę w Zabrzu Wydziale Nauk Medycznych kształci się ponad 2000 specjalistów. Wydział Nauk Medycznych otworzyła również Wyższa Szkoła Techniczna. A Europejskie Centrum Innowacyjnych Technologii dla Zdrowia to jedna z kluczowych inwestycji tego typu w Europie Środkowo-Wschodniej. Centrum jest wspólnym projektem Politechniki Śląskiej, Miasta Zabrza oraz firmy Philips i będzie odgrywać rolę lidera w zakresie rozwijania i wdrażania innowacyjnych technologii medycznych.

Skarbnikowe Gody

Z okazji jubileuszu Zabrza w weekend 30 września - 2 października dużo się w Zabrzu działo. Preludium wyjątkowych wydarzeń stanowiło uroczyste odsłonięcie pomnika wybitnego kardiochirurga prof. Zbigniewa Religi. Jak co roku podczas urodzin miasta odbyły się tradycyjne Skarbnikowe Gody - rodzinny piknik w Parku Miejskim. W Barwnej Paradzie, czyli radosnym przemarszu mieszkańców i gości, również z miast partnerskich, ulicami miasta przeszło ponad 10 tysięcy osób. Z kolei w jubileuszowym Koncercie Galowym zaśpiewali m.in.: José Carreras, Ewa Farna oraz zespół Zakopwer. A w kolejny weekend w Domu Muzyki i Tańca zabrzmi czteroczęściowa „Symfonia dla Zabrza” na chór i orkiestrę, którą skomponował belgijski kompozytor i piosenkarz Henrie Seroka.

hh

Z ŻYCIA MIAST

GÓRNOŚLĄSKO-ZAGŁĘBIOWSKA METROPOLIA

Kolejne 35 autobusów elektrycznych

Stale powiększa się flota pojazdów na paliwa alternatywne w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Od 2022 roku GZM otrzymała prawie 250 mln zł dotacji na zakup 87 ekologicznych i niskoemisyjnych autobusów.

5 września Metropolia podpisała z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej umowę ws. przyznania 90 mln zł dotacji na zakup 35 autobusów – 24 pojazdy o długości 12 metrów oraz 11 autobusów 18-metrowych. W ramach projektu zostaną również zakupione mobilne lub stacjonarne ładowarki wolnego ładowania (21 szt.). Ponadto, w ramach niniejszego projektu zaplanowano przeprowadzenie szkolenia dla co najmniej 430 osób – kierowców oraz mechaników.

Zakupione ekologiczne pojazdy pozwolą ograniczyć emisję dwutlenku węgla. Według szacunków NFOŚiGW w ciągu roku emisja CO₂ będzie o ok. 2063,83 ton mniejsza, a także ograniczona zostanie emisja tlenków azotu (o blisko 6,24 tony/rok) i pyłów o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów o ok. 0,087 tony rocznie. W tym roku zostanie ogłoszony również przetarg na zakup 20 autobusów wodorowych, na które GZM również otrzymała dofinansowanie z innego programu dotacyjnego.

[Więcej](#)

KIELCE

Będzie Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej

Kielce będą miały dokument wyznaczający kierunki rozwoju mobilności w mieście i jego obszarze funkcjonalnym, z uwzględnieniem partycypacji społecznej. Dokument pozwoli sięgać po środki Unii Europejskiej na realizację przedsięwzięć z zakresu transportu miejskiego w nowej perspektywie finansowej 2021-2027. Komisja Europejska podkreśla kluczowe znaczenie wydajnego i inteligentnego transportu miejskiego w rozwoju miast, wzrostu zatrudnienia i dobrobytu mieszkańców. - Kiedy rozpoczynamy pracę nad Planem Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP), zawsze z uwagą studiuujemy dokumenty związane z projektem. To złożony proces, bo SUMP jest przecież opracowaniem, które nadaje kierunek długookresowej polityce transportowej miasta. Rzetelne przygotowanie takiego planu to wiele godzin analiz aktualnych rozwiązań

transportowych, a przede wszystkim rozpoznanie potrzeb mieszkańców. Wiele spotkań i konsultacji dotyczących oceny stanu bezpieczeństwa transportu, jego wydajności i efektywności. To wiele miesięcy przygotowań, tak, aby, jak najlepiej zrozumieć, jak mieszkańcy korzystają z dostępnych środków transportu, jak przemierzają się i co wpływa na ich wybory - zaznacza Mateusz Szpórno, inżynier ruchu, przedstawiciel VIA VISTULA Spółka z o.o., która przygotowuje plan dla Kielc. Plan to nowe rekomendacje rozwiązań transportowych dla miasta i sąsiednich gmin, które będą lepiej odpowiadać potrzebom mieszkańców i zwiększać dostępność przestrzeni miejskiej. To również redukcja zanieczyszczenia powietrza i natężenia hałasu.

[Więcej](#)

KRAKÓW

Strefa czystego transportu do konsultacji

Kraków od dawna podejmuje działania mające na celu poprawę jakości powietrza. Jednym z elementów tych działań jest wprowadzenie rozwiązań pozwalających ograniczyć zanieczyszczenia pochodzące z transportu kołowego.

Gmina Miejska Kraków podjęła działania mające na celu wprowadzenie w mieście Strefy Czystego Transportu (SCT). Od początku tworzenia założeń projektu miasto starało się zrównoważyć dwa istotne czynniki tj. najważniejszy, czyli ekologiczny (poprawa jakości powietrza = poprawa jakości życia i ochrona zdrowia mieszkańców) oraz ekonomiczny (zmiany wynikające z wprowadzonych rozwiązań nie powinny w sposób gwałtowny wpływać na mieszkańców). Dlatego kluczowym elementem wytycznych dla stworzenia założeń projektu SCT była opinia mieszkańców, przedsiębiorców i wszystkich pozostałych interesariuszy. Wiosną tego roku (od 17 marca do 13 maja) przygotowano wstępną propozycję zasad funkcjonowania SCT, którą poddano szerokim konsultacjom społecznym. Obok mieszkańców wypowiadali się przedsiębiorcy i klienci wybranych targowisk oraz organizacje zrzeszające przedsiębiorców. Zaproponowane obecnie w uchwale zmiany pozwolą na ochronę mieszkańców przed ewentualnymi gwałtownymi ekonomicznymi skutkami wprowadzanych rozwiązań.

Termin wprowadzenia SCT określono na 1 lipca 2024 r., tj. opóźniono go o ponad rok w stosunku do pierwotnego projektu przedstawionego podczas konsultacji. Pojazdy zarejestrowane po raz ostatni przed 1 stycznia 2023 r. będą podlegały

bardzo łagodnym ograniczeniom. Pojazdy zarejestrowane po raz ostatni po 1 stycznia 2023 r. będą podlegały nieco surowszym ograniczeniom. Oznacza to, że mieszkańcy decydujący się od tego momentu (1 stycznia 2023 r.) na zakup pojazdu muszą pamiętać, że zakupiony przez nich samochód musi spełniać wyższe normy emisji spalin EURO.

Z kolei od 1 lipca 2026 r., wszystkie pojazdy, niezależnie od daty ostatniej rejestracji, podlegać będą tym samym wymogom (w przypadku pojazdów zasilanych benzyną (LPG) – min. norma Euro 3/ Euro III lub odpowiadające im lata produkcji, oraz w przypadku pojazdów z silnikami Diesla – min. norma Euro 5/ Euro V lub odpowiadające im daty produkcji). Konsultacje społeczne projektu uchwały odbywają się od 20 września do 10 października 2022 r.

[Więcej](#)

PIŁA

Miasto w obliczu zmian klimatycznych

Urząd Miasta Piły wraz z przedsiębiorstwem Atmoterm SA przystąpiły do realizacji dokumentu pn. Plan Adaptacji do Zmian Klimatu. Umożliwia on przygotowanie inicjatyw adaptacyjnych, będących odpowiedzią na zagrożenia klimatyczne.

Zarówno na świecie, jak i w Polsce zmiany klimatyczne wpływają negatywnie na zdrowie i komfort życia, są przyczyną niekorzystnych zmian w środowisku naturalnym i stanowią wyzwanie dla funkcjonowania niemal wszystkich sektorów gospodarki.

W ciągu ostatnich 40 lat w Pile zaobserwowano wzrost średniej temperatury rocznej aż o 1,7 °C. Nastąpiło podwojenie średniej liczby dni w roku z maksymalną temperaturą dobową wyższą niż 30°C. Systematycznie wzrasta liczba dni z ekstremalnie intensywnymi opadami. Średnia liczba dni w roku z opadami śniegu i z pokrywą śnieżną spadła o połowę.

Piński Plan Adaptacji do Zmian Klimatu, będzie składał się m.in. z dwóch elementów. W części diagnostycznej zostanie określony zakres ryzyka o charakterze meteorologicznym czy też hydrologicznym, a także zostanie określony potencjał Miasta Piły w zakresie następujących zmian klimatycznych. Część programowa będzie stanowić listę inicjatyw w postaci działań informacyjnych, edukacyjnych, technicznych i adaptacyjnych, wpisujących się w kryteria zrównoważonego rozwoju.

Całość dokumentu zostanie opracowana przy zagwarantowaniu partycypacji społecznej.

[Więcej](#)

POLKOWICE

Edukacja przede wszystkim

Do czego służy EnergoRower? Jak smakuje miód z Pasieki Dziadka Tolka? Dlaczego warto zrobić budki lęgowe? A przede wszystkim, dlaczego trzeba dbać o nasze środowisko, o przyrodę? Te i inne pytania padały podczas pierwszej odsłony Polkowickiego Dnia Drzewa.

Fot. polkowice.eu

Imprezę rozpoczął przemarsz przez rynek przedszkolaków, uczniów i maluszków ze żłobka. Dzieci były fantazyjne przebrane, zgodnie z tematem przewodnim tego ekologicznego wydarzenia. To już tradycja.

– Bez przyrody świat będzie nudny, nie zielony, tylko smutny i będzie szaro – mówi Oliwia, a jej szkolny kolega Szymon dodaje: – Jakby nie było drzew, nie mielibyśmy czym oddychać. Trzeba też segregować śmieci, nie wyrzucać ich do lasu.

W rynku sporo się działo. Były warsztaty, kiermasz roślin i wiele innych atrakcji, ale najważniejsza była i jest edukacja.

– Chcemy edukować od najmłodszych lat, żeby dzieci wyrobiły w sobie nawyk dbania o środowisko, a jednocześnie działania na rzecz środowiska – podkreśla Ewa Kowalik, zastępca burmistrza ds. społecznych.

Podczas imprezy założono także ogród deszczowy.

– Ogród deszczowy jest założeniem w ziemi, które ma specjalne warstwy. Kumulują one wodę opadową i pozwalają jej zostać dłużej w miejscu – wyjaśnia Maria Skotnicka, ekspertka ds. błękitno-zielonej infrastruktury w Fundacji Sendzimira.

[Więcej](#)

RUMIA

Pilotażowy program edukacji ekologicznej

Publiczne szkoły i przedszkola w Rumii wprowadzają miejski program edukacji ekologicznej, który został przygotowany przez tutejszych urzędników i nauczycieli.

Dzięki wykorzystaniu innowacyjnych narzędzi dzieci w wieku od 3 do 7 lat będą zdobywać wiedzę i praktyczne umiejętności, uczestnicząc w zajęciach, warsztatach oraz wydarzeniach. Pilotażowa edycja programu ruszy 3 października i zakończy się w czerwcu 2023 roku.

Przygotowany wspólnie z nauczycielami program zawiera sześć bloków tematycznych związanych z: rumskimi ekobohaterami, segregacją odpadów, powietrzem, wodą, światem zwierząt i roślin, a także zdrowiem. W ramach przedsięwzięcia dzieci wezmą udział w akcjach sprzątania świata, przejazdach rowerowych, sadzeniu drzew, warsztatach recyklingu, a nawet będą mogły stworzyć przyszłolny ogródek. W specjalnych książeczkach najmłodsi będą zbierać pieczątki potwierdzające zdobycie określonych umiejętności oraz udział w konkretnych wydarzeniach.

Tegoroczna edycja skierowana jest do publicznych placówek oświatowych i obejmie 1600 dzieci. W przyszłym roku program ma zostać rozszerzony o niepubliczne szkoły i przedszkola. Celem przedsięwzięcia, poza propagowaniem wśród dzieci zachowań prośrodowiskowych, jest ujednolicenie ekologicznych treści, które są przekazywane rumskim maluchom podczas zajęć.

[Więcej](#)

SZCZECINEK

Plany na pięć „elektryków”

Miasto Szczecinek planuje zakup pięciu autobusów o napędzie elektrycznym wraz z ładowarkami. Na inwestycję tę otrzyma dofinansowanie oraz pożyczkę.

Autobusy zostaną kupione w ramach drugiej edycji programu priorytetowego „Zielony Transport Publiczny”, którego celem jest obniżenie wykorzystania energii i paliw emisyjnych w publicznym transporcie zbiorowym poprzez rozwój w Polsce „zielonej” mobilności.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przekaze Gminie Miejskiej Szczecinek dotację w wysokości 8 525 000 zł oraz niskooprocentowaną pożyczkę 2 475 000 zł na zakup pięciu autobusów o napędzie elektrycznym wraz z ładowarkami. Pojazdy niskopodłogowe będą dostosowane do przewozu osób niepełnosprawnych. W ramach projektu zaplanowano również przeszkolenie co najmniej 45 osób (40 kierowców i 5 testerów diagnostycznych).

Tego typu inwestycje w elektromobilność, wpływają nie tylko na poprawę stanu powietrza, ale zarazem na polepszenie jakości życia lokalnych społeczności. Dofinansowanie stanowi szczególnie istotną pomoc właśnie dla tych gmin, które zmagają się z m. in. z problemem zanieczyszczenia atmosfery, a jednocześnie ze zjawiskiem wykluczenia transportowego.

- Szczecinek już kilka lat temu postawił na ekologiczne rozwiązania w transporcie miejskim. Nasze miasto, jako jedno z pierwszych w

województwie zachodniopomorskim zdecydowało się na zakup 10 autobusów elektrycznych. Teraz konsekwentnie odnawiamy nasz tabor autobusowy, stawiając oczywiście na rozwiązania w pełni ekologiczne – podkreśla Daniel Rak, burmistrz Szczecinka.

[Więcej](#)

WEJHEROWO

Ekofabryka z tytułem „Modernizacja Roku 2021”

Miasto Wejherowo i Zakład Usług Komunalnych sp. z o.o. w Wejherowie w ogólnopolskim konkursie otrzymały tytuł „Modernizacja Roku 2021 i Budowa XXI wieku” w kategorii Ochrona Środowiska za budowę Ekofabryki w Wejherowie. Ekofabryka pełni funkcję Centrum Edukacji Ekologicznej będąc także nowoczesnym punktem selektywnej zbiórki odpadów.

- Założeniem powstającej Ekofabryki było to, aby większą część odpadów przywrócić do powtórnego życia – mówi Arkadiusz Kraszkiewicz, zastępca prezydenta ds. ekonomiczno-społecznych. - Liczymy, że edukacja prowadzona w tym obiekcie, a realizowana poprzez warsztaty, spotkania i konferencje, daje już wymierne efekty i powoduje, że odpadów, które znajdują się na składowisku będzie znacznie mniej.

Nowoczesna EkoFabryka powstała na terenie dawnych zakładów drzewnych w Wejherowie. Na powierzchni ok. 2 ha znajduje się m.in. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), strefa recyklingu gruzu, myjnia do pojemników

Fot. wejherowo.pl

i pojazdów, a w budynku zaadaptowanym w hali dawnej fabryki drzewnej – biblioteka z odzysku, skład rzeczy używanych, strefa recyklingu i upcyklingu, warsztaty do naprawy przedmiotów i sprzętów, Centrum Edukacyjne oraz Biuro Obsługi Klienta. Centrum otwarte jest dla każdego, kto interesuje się ekologią, recyklingiem, odnawianiem przedmiotów, naprawą sprzętów i stylem życia zero waste. Inwestorem był Zakład Usług Komunalnych sp. z o.o., którego właścicielem jest miasto Wejherowo.

[Więcej](#)

(epe)

Na podstawie stron internetowych miast.

LocalTrends

Europejskie Forum Samorządowe

17-18 października 2022

Poznań Congress Center

W połowie października spotkamy się w Poznaniu na II Forum Samorządowym w ramach Local Trends. W dobie postępującej centralizacji i dekompozycji systemu finansów samorządowych musimy wspólnie wypracować sposoby obrony Polski lokalnej i regionalnej, dodatkowo narażonej na trudne do udźwignięcia konsekwencje kryzysu energetycznego. Forum to ważna okazja do mobilizacji całego środowiska samorządowego do działań w obronie mieszkańców.

prezes ZMP
Zygmunt Frankiewicz

LocalTrends
Europejskie Forum Samorządowe

Więcej informacji o Forum na stronie internetowej localtrends.pl

**ZWIĄZEK
MIAST
POLSKICH**

Samorząd Miejski

Miesięcznik wydawany przez Związek Miast Polskich.

Redakcja:

Redaktor naczelna: Ewa Parchimowicz,
Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak

Oprawa graficzna, skład: Krzysztof Paczyński

Adres wydawcy i redakcji:

ul. Robocza 42, 61-517 Poznań,
tel. 61 63 350 54, fax 61 63 350 60
e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl
www.miasta.pl